

som i forvejen har en anden bevilling. Det mener jeg er et af de spørgsmål, som ikke er tilstrækkeligt afklaret.

I øvrigt mener jeg ligesom advokaten, at der måske endda er flere ting, der strider mod EU-retlige regler.

Derfor stemmer vi imod.

Hermed sluttede forhandlingen.

### Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 105 stemmer (S, V, KF, SF, RV, EL og CD) mod 5 (FP og DF).

### Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

### 3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 79: Forslag til lov om ændring af færdselsloven. (Hastighedsbegrænsning).

Af Erik Jacobsen (V), Brian Mikkelsen (KF) og Jan Køpke Christensen (FP).

(Fremsat 22/11 96. Første behandling 3/12 96. Betænkning 24/4 97. Anden behandling 30/4 97).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

### Afstemning

Lovforslaget forkastedes, idet 49 (V, KF, FP, CD og DF) stemte for, 54 (S, SF, RV og EL) imod.

Den næste sag på dagsordenen var:

### 4) Forespørgsel nr. F 56:

#### Forespørgsel til miljø- og energiministeren: »Hvad kan regeringen oplyse om den fremtidige energipolitik i Danmark?«

Af Martin Glerup (S), Peter Hansen-Nord (V), Eva Møller (KF), Anni Svanholt (SF), Elsebeth Gerner Nielsen (RV), Kim Behnke (FP), Bent Hindrup Andersen (EL), Peter Duetoft (CD) og Ole Donner (DF).

(Forespørgslen anmeldt 18/3 97. Fremme af forespørgslen vedtaget 1/4 97).

### Besvarelse

**Miljø- og energiministeren** (Svend Auken): Jeg vil gerne starte med at sige tak til de energipolitiske ordførere, fordi de har givet os lejlighed til i dag at diskutere rammerne for den fremtidige danske energipolitik. Jeg håber, vi får en god og konstruktiv debat.

Først skal jeg sige, at baggrunden for vores diskussion i dag er, at dansk energipolitik har været en tordnende succes. Vi har opnået meget flotte resultater på miljøområdet. Især er det lykkedes i hvert fald i vid udstrækning at afkoble vækst i økonomi fra vækst i energiforbrug. Vi har derudover gjort betydelige fremskridt, når det drejer sig om vedvarende energi, hvad jeg skal komme tilbage til.

Vi har ud over det rent miljømæssige opnået imponerende resultater på samfundsøkonomiens område. Den forbedring, som selvforsyningen med energi i dag giver det danske samfund, og som jo ikke mindst er resultatet af den meget aktive energipolitik fra skiftende regerings side, bevirker i sig selv en forbedring af betalingsbalancen i størrelsesordenen 25 mia. kr.

Samfundsøkonomisk har det også været en stor gevinst, at vi så fremsynet har satset på den vedvarende energi. I dag er vindmøller den tredjestørste eksportartikel herhjemme. Der er flere mennesker beskæftiget i vindmølleindustrien, end der er beskæftiget ved bygning af skibe. Vi kan også se, at perspektiverne for de kommende år er enorme, når det drejer sig om vedvarende energi og eksport.

Og endelig som det sidste kan vi på økonomiområdet glæde os over, at vi inklusive alt det, vi har gjort for miljøet, stadig har lave og konkurrencedygtige energipriser for vores virksomheder, så danske virksomheder faktisk har en fordel i forhold til deres konkurrenter på dette område.

Set ud fra et samfundsmæssigt synspunkt kan man også glæde sig over, at vi med hensyn til forsyning med energi har gjort alt, hvad der overhovedet er menneskeligt muligt for at sikre, at næsten uanset hvad der sker internationalt, vil Danmark stå stærkt rustet til at imødegå en fremtidig forsyningskrise.

Jeg vil gerne sige, at dette resultat er opnået, fordi man i Folketinget har haft klare målsætninger og har kunnet holde fast i disse målsætninger. Det er opnået, fordi vi i den danske energipolitik har meget dygtige aktører, som alle hver især har gjort en fremragende indsats – også på områder, hvor de måske indimellem har været i tvivl om hensigtsmæssigheden af det, der er blevet besluttet politisk. De har lavet en fin indsats, og resultaterne er i sandhed meget imponerende.

Vi skal fortsætte den linje. Det er regeringens bestemte opfattelse, at Danmark fortsat skal være et foregangsland på energiområdet. Vi skal vise, hvad der kan lade sig gøre i Danmark; men vi skal selvfølgelig også være med til at præge udviklingen i Europa, både når det gælder forholdet til EU, forholdet til Central- og Østeuropa og ikke mindst forholdet til vore nærområder omkring Østersøen. Vi skal også på det globale plan arbejde for en bæredygtig energiudvikling. Vi skal møde udfordringerne offensivt, og vi skal arbejde for, at energieffektiviteten øges, og at energiforsyningen sker med moderne, effektiv teknologi.

Som bekendt sker der meget store forandringer i disse år i verden omkring os, og udfordringerne bliver stadig større. Vi ser en stor, global befolkningstilvækst, og vi ser øget forbrug i takt med stigningen i levestandard. Den økonomiske vækst giver også mulighed for en større interesse for og vilje til en indsats over for miljøproblemerne.

Langt de fleste analyser af fremtidens globale energiforbrug tegner desværre et billede af en kraftig øgning af både energiforbruget og CO<sub>2</sub>-emissionerne. Denne udvikling og perspektiverne for fremtiden har sat drivhuseffekten på den internationale dagsorden. Stort set alle verdens lande er enige om holdningen, når det drejer sig om at bremse væksten i mængden af menneskeskabte drivhusgasser. Der er selvfølgelig en stor faglig diskussion om de spørgsmål, da det drejer sig om meget komplicerede sammenhænge; men debatten tyder på en stadig større videnskabelig enighed om, at de menneskeskabte drivhusgasser udgør et problem for stabiliteten i vores meteorologiske system.

Det er klart, at mange problemstillinger kræver en nærmere udforskning, og at vi skal være åbne over for de mange hypoteser i den forbindelse. Men det er vigtigt at slå fast, at der er en stadig stærkere videnskabelig konsensus, når det drejer sig om problemerne, der er knyttet til klimastabilisering som følge af en voldsom forøgelse af mængden af menneskeskabte drivhusgasser.

1997 er et skelsættende år på klimaområdet. Med rådsbeslutningen, hvor Danmark spillede en meget aktiv rolle, om, at EU-landene skal arbejde for, at de industrialiserede lande samlet set skal have reduceret udledningerne af CO<sub>2</sub>, metan og lattergas med 15 pct. i år 2010, er vi kommet et vigtigt skridt videre i den rigtige retning. På Klimakonventionens partsmøde i Kyoto i december bliver næste skridt at nå frem til den samme målsætning i en protokol om reduktion af drivhusgasserne efter år 2000. Jeg ved, det bliver en utrolig svær opgave, men det er vigtigt, at vi tager aktivt del i dens løsning.

Klimaforhandlingerne har sat ekstra fokus på behovet for en øget samlet indsats på energiområdet. En meget stor del af den globale drivhuseffekt har baggrund i anvendelsen af fossile brændsler, og også i energiministrenes kreds er der en voksende forståelse for deres særlige ansvar, når det drejer sig om de internationale klimaproblemer.

I EU har indsatsen for fælles initiativer over for klimaproblemerne ikke levet op til det, der kunne gøres, og det, der burde være sket, selv om jeg glæder mig over, at der er en stigende opmærksomhed i de enkelte EU-lande omkring behovet for at gøre en indsats. På energiområdet har Fællesskabets indsats især været koncentreret om områder som energibesparelser, fremme af vedvarende energi, støtte til energiforskning og ønsket om et åbent energimarked. Det er meget glædeligt, at Kommissionen nu har fremlagt et forslag til udvidelse af mineraloliedirektivet, så alle energiprodukter kan pålægges minimumsenergiavgifter fra den 1. januar 1998 med en forhøjelse i år 2000 og en mulig forhøjelse i år 2002. Vi støtter dette forslag fra dansk side. Vi synes, det er et godt forslag, og vi skal nok arbejde for, at det bliver vedtaget; men vi ved fra tidligere erfaringer med arbejdet med CO<sub>2</sub>-avgifter på europæisk plan, hvor svært det bliver at nå frem til enighed alle landene imellem.

Internationaliseringen har betydet et pres i retning af at åbne energimarkederne. Vi er nu i

gang med at gennemføre EU's direktiv på elområdet, og et lignende direktiv om liberalisering af gasmarkedet er til diskussion og vil være hovedemnet på mødet i energiministerens kredse her i maj og måske endda også på et ekstraordinært møde i juni.

Den danske holdning er klar: vi mener, at en åbning af energimarkederne ikke må ske på bekostning af hverken hensynet til miljøet eller hensynet til forsyningssikkerhed og stabile forbrugerpriser, og vi vil ikke – i liberaliseringens smukke navn, som vi i øvrigt kan støtte, hvis disse forudsætninger bliver opfyldt – hverken acceptere eller medvirke til en udvikling, der går i retning af, at hvis man er småforbruger, betaler man en høj pris, og hvis man er storforbruger, betaler man en lav pris; det er branduretfærdigt.

Hidtil har vi her i Danmark takket være vores elforsyningsvirksomhed og takket være princippet om hvile i sig selv-prisdannelser haft held til at sikre, at den lille forbrugers elregning med hensyn til, hvad der skal betales direkte til elseskaberne, ikke er anderledes end de store forbrugeres. Det er meget vigtigt at holde fast i dette princip, for sådan er det nemlig slet, slet ikke i de lande, hvor det i modsætning til, hvad tilfældet er i Danmark, mere har været markedskræfterne og de anonyme kapitalinteresser, der har styret udviklingen.

Som jeg har været inde på, vil udviklingen på klimaområdet og i EU udgøre rammebetingelserne internationalt; men hvordan ser det ud herhjemme? Et stort flertal i Folketinget tog en banebrydende og fremsynet beslutning i april 1990, da man vedtog den danske CO<sub>2</sub>-målsætning om en reduktion på 20 pct. i år 2005 i forhold til udslippet i 1988, og med »Energi 21« fra sidste år kom vi et skridt videre, så vi også ser på det lidt mere langsigtede perspektiv.

I international sammenhæng arbejder vi sammen med andre lande efter en plan, som jeg synes er virkelig god, for en halvering af industriländernes CO<sub>2</sub>-emissioner i 2030. Siden 1991 har vi haft et fald i de korrigerede CO<sub>2</sub>-emissioner; men de foreløbige tal for 1996 – vi får jo først de endelige tal her til sommer – viser, at selv om der bliver korrigeret for den store eksport til Norge og Sverige, er indsatsen desværre fortsat ikke stærk nok.

En række vigtige beslutninger vil dog forstærke reduktionerne i de kommende år; lad mig bare nævne kulstoppen, den grønne pakke for erhvervslivet og en række initiativer på

besparelssiden. Hertil kommer, at det ser ud til, at vindmølleudbygningen er forløbet langt mere positivt, end vi havde regnet med, og fremover vil komme til at gå langt bedre, end vi hidtil har troet.

På nogle områder er vi dog afhængige af fælles internationale virkemidler. Det gælder f.eks. på energiafgiftsområdet, det gælder, når vi ser på normer for apparater, og det gælder også, når vi ser på bilernes energiforbrug. På alle disse områder må vi presse mest muligt på inden for EU. Vi har en interesse i, at så meget som muligt kan ske inden for Fællesskabets rammer, så vi får fælles minimumsnormer at arbejde ud fra, og Danmark er som sagt – hvis nogen skulle være i tvivl om det – meget, meget aktivt på de felter.

Vi må erkende, at vi i Danmark har en god udgangsposition, som mange – og selvfølgelig med rette – misunder os. Jeg tænker her på vores olie- og gasressourcer, som vi tidligt satse på at udnytte på en fornuftig måde. DUC har indtil nu været eneproducent af olie og gas fra det danske område, og denne indsats har haft stor betydning for den danske energipolitik, for selvforsyningen, for betalingsbalancens udvikling og for reduktionen af udlandsgælden, som jeg var inde på før. Udbygningen af nye felter, forbedringen af indvindingen fra producerende felter og nye koncessionsmuligheder uden for Centralgraven vil bidrage til en fortsat positiv udvikling af den danske selvforsyning med energi.

Et andet meget vigtigt element i vore nationale rammebetingelser er energiforskningen. Vi har en lang tradition for en målrettet teknologivurdering, teknologiuudvikling og energiforskning, og den skal vi fastholde. I dag anvendes der ca. 600-700 mio. kr. årligt til den danske forskning og udvikling på energiområdet, og de midler er både et meget væsentligt bidrag til realiseringen af de konkrete energipolitiske mål på kort sigt og et meget vigtigt aktivt element i de mere langsigtede målsætninger. Med de erfaringer, vi har fra godt 20 års dansk energipolitik, og med de mange erfaringer, som industrien, rådgivere og myndigheder i denne periode har indhøstet i udlandet, er der i Danmark skabt en meget stor ressourcebase, som skal anvendes endnu mere i en målrettet, international strategi.

Jeg vil gerne sige til Folketingets medlemmer – fortrolige oplysninger kan jo kun gives ét sted her i huset, og det er fra denne talerstol – at alt

tyder på, at den negative virkning, der kunne være af liberaliseringen på elområdet i retning af, at elselskaberne ikke havde den samme tilskyndelse til at deltage i forskningsindsatsen, formentlig kan afværges; forstået på den måde, at vi betragter forskningsforpligtelsen for de store elforsyningsselskaber som en offentlig tjenesteforpligtelse, som dermed er omfattet af de regler, der findes herom i eldirektivet. Det ville være et kedeligt afbæk for den danske energiforskning, hvis de store elselskaber ikke fortsatte deres støtte til projekter som f.eks. udviklingen på Risø af brændselsceller osv., og jeg er optimist med hensyn til at få klaret det problem.

Med hensyn til de kommende initiativer har regeringen i de seneste år taget en række initiativer på energiområdet til opfølgning af den danske CO<sub>2</sub>-målsætning, og derudover har en del aktuelle spørgsmål på energiområdet betydning for den fremtidige udvikling på området. Det er afgørende for en fremtidig bæredygtig energiudvikling, at vi stadig er opmærksomme på energibesparelser, og indsatsen på dette område har allerede været betydelig i Danmark. Det er forklaringen på, at vi har haft stor økonomisk vækst, uden at vi har haft vækst i energiforbruget – faktisk til forskel fra næsten alle andre lande, også de lande, vi normalt sammenligner os med.

I den sidste tid er der gennemført en række yderligere initiativer på besparelsesområdet, og flere er på vej. Det gælder energimærkning af huse og hårde hvidevarer, det gælder den nye elsparefond, og det gælder indsatsen i den offentlige sektor. Men der er stadig behov for og mulighed for nye besparelser på energien. Det er en vigtig opgave for erhvervslivet, at det yder sit bidrag til, at Danmark kan nedbringe CO<sub>2</sub>-udslippet. Forudsætningerne for den grønne pakke, som blev vedtaget i sommeren 1995, var, at erhvervene skulle bidrage med 5 procentpoint til opfyldning af den danske CO<sub>2</sub>-målsætning, og det er væsentligt, at dette mål bliver nået.

Kraftvarmeudbygningen i erhvervslivet er heldigvis godt i gang, og nu gælder det om at holde fast i denne udvikling og få udbygget potentialet over de kommende år, hvor der er mulighed for en solid støtte via investeringstilskuddet. Vi har lagt vægt på, at provenuet for alle disse afgifter vender tilbage til statskassen ... eller vender tilbage til erhvervslivet og ikke havner i statskassen. Jeg ville bare se, om de tilstedeværende ordførere endnu var vågne, og

jeg er glad for at kunne sige, at det er de. (*Munterhed*).

I 1996 blev der givet tilsagn om tilskud til knapt 3.000 projekter med et samlet beløb på 460 mio. kr., og der blev indgået aftaler med 30 virksomheder. Jeg er overbevist om, at endnu flere erhvervsvirksomheder i takt med indfasningen af afgifter vil blive flittigere brugere af tilskudsmidlerne.

Udbygningen af vedvarende energi er også præget af dynamik og fremskridt. Udbygningen af vindkraften overstiger alle forventninger. I 1996 oversteg den nyinstallerede effekt på land 200 MW, altså det samme som et halvt stort kraftværk, og det er det dobbelte af den udbygnings-takt, der var lagt op til i »Energi 21«. Samtidig står udbygningen med havmøller over for intet mindre end et revolutionerende gennembrud.

Jeg kan oplyse, at der for øjeblikket ligger ansøgninger om principgodkendelse på mere end 1.200 mW svarende til omkring 12 pct. af den årlige danske elproduktion. Vi er således godt i gang med at realisere »Energi 21«'s langsigtede mål for vindmølleudbygningen, og jeg er glad for at kunne sige, at de elværker, der tidligere var skeptiske over for det her, i dag er entusiastiske medspillere og taler om yderligere kapacitet på det her område langt ud over de 1.200 mW, jeg beskrev før.

Den vedvarende energiudvikling har imidlertid haft svært ved at slå igennem på biomasseområdet. Baggrunden har været, at teknologiudviklingen ikke har været helt så god som forventet, og at fleksibiliteten i valget af brændsler har været for lille. Jeg er glad for, at der nu er enighed mellem de involverede partier om at ændre aftalen, således at vi også ad den vej kommer videre og når vores fælles mål.

Regeringens beslutning om et kulstop er et udtryk for en konsekvent og nødvendig politik på baggrund af det nationale CO<sub>2</sub>-reduktionsmål og de europæiske miljøministres beslutning om en kraftig CO<sub>2</sub>-reduktion i år 2010 blandt de industrialiserede lande. Vi kan ikke både være indstillet på en kraftig CO<sub>2</sub>-reduktion, nå de mål, som Schlüterregeringen jo i sin tid formulerede med den daværende oppositions støtte, og arbejde videre med kul i nye værker. Afslaget til Århusværket samt godkendelse af Avedøre 2 uden kul og beslutningen om skrotning af ældre og miljømæssigt helt utidssvarende kulkraftværker er i tråd med denne beslutning om et kulstop.

En central opgave i de kommende år er at få lavet robuste og fremadrettede rammer for kraft/varmeområdet herhjemme. Der skal skabes helhed, hvor de økonomiske og lovgivningsmæssige betingelser sikrer de overordnede mål og rammer for sektoren, samtidig med at vi skal tage højde for udviklingen internationalt. Regeringen har sat meget betydelige ressourcer ind på reformarbejdet for at nå disse mål, og jeg vil sige, at jeg håber, at vi til efteråret vil vende tilbage til at diskutere disse ting, og jeg vil allerede nu indbyde også partier, som almindeligvis er sure, til at løsne lidt for humøret og være med i arbejdet på det her felt. Det var meget, meget venligt ment. Jeg håber, vi får sådan en diskussion, for vi kan ikke lægge disse meget brede rammer op, uden, synes jeg, at vi har gjort et seriøst forsøg på at nå til en bred politisk enighed om det.

Det har i lang tid været drøftet, hvordan rammerne for naturgassektoren skulle tilpasses forholdene i EU. Den danske gassektors konkurrenceevne skal styrkes. Disse drøftelser med sektoren har desværre endnu ikke ført til noget resultat. Derfor har regeringen fremsat et lovforslag, der begrænser stigningen i den indirekte støtte til naturgasprojektet.

Det foreslås, at energifgiften på naturgas i første omgang forhøjes til 75 pct. af den nuværende afgift på fyringsgasolie. Det bevirker, at der herefter kun vil være en begrænset afgiftsfavorisering af naturgas i forhold til olie og kul.

Det skal understreges, at det ikke er forbrugerne, der skal undgælde i denne forbindelse. Der vil være uændrede forbrugerpriser på dette område.

Udbygningen af infrastrukturen på olie- og gasområdet er aktuel på grund af den stigende olie- og gasproduktion. Derfor er der fremsat lovforslag om ændring af olierørledningsloven, og jeg håber, at Folketinget i nær fremtid vil kunne skrive betænkning på dette område.

Også på gasområdet drøftes den fremtidige infrastruktur. Her er overvejelserne om en fremtidig lagerkapacitet og forsyningssikkerhed samt forbindelserne til udlandet aktuel.

I Danmark har vi specielt i de seneste 3 år oplevet en væsentlig stigning i transportsektorens CO<sub>2</sub>-udledning. Det er ikke kun i Danmark, det er generelt situationen i industrilandene, og på den baggrund er det sæt af lovforslag, der nu fremsættes, plus den støtte til den kollektive trafik, der kommer fra trafikministeren, og som er en følge af de aftaler, der er ind-

gået i de sidste dage, jo en klar styrkelse af vores muligheder for at vende den negative udvikling.

Vi er meget opmærksomme på dette område. Jeg skal også henvisne til trafikministerens CO<sub>2</sub>-handlingsplan på transportområdet, og for at nå vores mål lægger vi afgørende vægt på, at der faktisk sker en stabilisering i begyndelsen af næste århundrede med hensyn til CO<sub>2</sub>-udslippet fra trafikken i forhold til niveauet i 1988.

Energipolitisk er der taget en række initiativer, som har været en blanding af administrative, tekniske og økonomiske virkemidler, men vi må ikke glemme, at ændringer i adfærd og livsstil er nødvendige. Større miljø- og ressourcetilstand skal efterfølges af konkret handling.

Energimiljørådet er bl.a. etableret for at skabe debat, for at skabe nye ideer på dette område. Rådet skal desuden stille forslag til nye og måske endda utraditionelle initiativer vedrørende besparelser på energiområdet, effektivisering af anvendelsen af energi og af vedvarende energi.

Selv om vi i global og europæisk sammenhæng ikke fylder så meget på landkortet, betyder det ikke, at vi skal holde os tilbage. Vi har skabt en dansk energimodel, der har gode og stærke egenskaber. Den skal selvfølgelig gøres bedre hele tiden. Den skal gøres mere synlig, og den skal selvfølgelig også sikres mulighed for gennemslagskraft både nationalt og internationalt.

I EU-sammenhæng kan rådsbeslutningen på klimaområdet den 3. marts, som jeg omtalte før, være en vigtig løftestang for udbredelsen af miljøvenlige energiteknologier. I EU-samarbejdet har vi fra dansk side især prioriteret områder som vedvarende energi, kraftvarme og energibesparelser. Det vil også være prioriteringen i fremtiden, og vi vil bidrage til, at disse områder udvikles i EU-sammenhæng, dels med større indsigt i de mulige potentialer og dels med forslag til fælles EU-virkemidler.

På globalt plan har der i FN-regi indtil nu ikke været direkte fokus på energiområdet. Det synes vi ikke er en acceptabel situation; tværtimod bør vi tilstræbe et globalt samarbejde om energiudvikling og ikke kun i lyset af klimaspørgsmål, selv om det er meget vigtigt. Der er mange, mange andre spørgsmål på energiområdet, som trænger til globalt samarbejde ved siden af klima, hvor vigtigt det end er.

Derfor har vi fra dansk side foreslået under den femte konference i Kommissionen for Bære-

dygtig Udvikling, at der bliver oprettet et egentligt energipanel under FN. Forslaget er konkret fremsat i forbindelse med forberedelserne af junimødet i den ekstraordinære generalforsamling i FN, som lidt jargonagtigt bliver kaldt »Rio + 5«, hvor opfølgningen af Riotopmødet skal drøftes.

Det er vores tanke, som vi heldigvis har støtte til fra en række andre landes side, dog desværre endnu ikke fra alles side, at panelet skal analysere og vurdere udviklingsmulighederne globalt og regionalt samt skabe fælles forståelse for en bæredygtig energiudvikling.

Gennem de sidste år har der med rette været meget fokus på mulighederne i Østeuropa. Der er opnået meget flotte resultater med den store indsats, vi gør fra dansk side i forhold til Central- og Østeuropa. Vi har bidraget med hjælp til miljø- og energirigtige anlæg samt uddannelse og planlægning alt sammen med det sigte i de lande, som vi jo har et godt samarbejde med, som er vores nye demokratiske naboer, at hjælpe til med at skabe grundlag for en omlægning af energisektoren i retning af en mere bæredygtig udvikling, og det siger sig selv, at regeringen er indstillet på at fortsætte og intensivere dette samarbejde.

Et særligt indsatsområde er for os naturligvis Østersøområdet. Der har allerede været mange aktiviteter i gang på energiområdet, som passer ind i tankegangen om en mere bæredygtig udvikling. Østersøregionen kan blive en international foregangsregion, hvor Danmark bl.a. kan være en meget vigtig katalysator. Vi har således påtaget os opgaven at være lead country, som det hedder på smukt nudansk, altså foregangsland, når det drejer sig om energispørgsmål i forbindelse med den Agenda 21, der skal laves for hele Østersøregionen.

Blandt de danske prioriteringer under det danske formandskab i Østersørådet vil man f.eks. finde et samarbejde på el- og gasområdet og omkring energieffektivisering, hvor jeg minder om de tilkendegivelser, meget spændende tilkendegivelser, som den polske præsident og den danske statsminister kom med umiddelbart efter deres møde for nylig i Polen.

En aktiv politisk indsats er påkrævet for at give landene i Østersøregionen lyst til og mulighed for at medvirke, men ikke mindst er der behov for at skabe en fælles referenceramme for landenes arbejde med bæredygtig energi. Her

kan de danske erfaringer, håber vi, med rette anvendes.

Vi skal derfor målrette den danske indsats i dette område, så der bliver tale om en sammenhængende strategi. Det betyder, at indsatsen i Østersøområdet skal samordnes og ses i sammenhæng med initiativerne, hvor også energi igen kommer til at spille en stor rolle på det store paneuropæiske miljømøde, som finder sted i Århus i juni til næste år.

Her, altså under Århuskonferencen, har Danmark taget initiativ til, at der iværksættes et samarbejde om en energieffektivisering i hele Europa, altså ikke kun i EU og ikke kun i enkelte østeuropæiske lande, men en overordnet ramme på dette felt.

Til konferencen skal der bl.a. udarbejdes en hvidbog om energieffektiviseringsmulighederne i Europa og et sæt retningslinjer, som kan bringe arbejdet med energieffektivisering videre i Europa. En række konkrete eksempler på vellykket energieffektivisering skal belyse situationen og illustrere perspektiverne i en målrettet indsats.

Sammenhængen mellem den nationale danske indsats og den internationale situation i EU, i FN, i Norden, i OECD og omkring Østersøen bliver af stor betydning for den fremtidige danske energipolitik.

Vi bliver mere og mere afhængige af omverdenen. Det betyder, at vi fortsat skal arbejde på en ambitiøs målsætning, på en ambitiøs omstilling med en satsning på energibesparelser og øget brug af vedvarende energi og kraftvarme. Det kræver også en indsats på andre områder som f.eks. synliggørelse af energiforbruget og øget folkelig forståelse og opbakning.

Vi har et godt udgangspunkt for at kunne klare udfordringen og den stigende konkurrence og internationalisering. Som jeg sagde det til indledning, er den danske energisektor velfungerende og har kunnet vise, synes jeg godt man kan sige, som en af dem, der er kommet på et forholdsvis sent tidspunkt til denne sektor, imponerende resultater. Det gælder evnen til at omstille i en mere miljøvenlig retning, udvikling af nye teknologier, høj effektivitet i energiforsyningen, lave produktionspriser og forbrugerindflydelse.

Vi skal nu vise, at det godt kan lade sig gøre at forene omstillingen til en bæredygtig energiudvikling med internationalisering og etablering af det indre energimarked. Konkurrence-dygtighed er ikke i modstrid med en energipoli-

tik, som satser på, at Danmark skal være længst fremme, når det gælder udviklingen af nye energiteknologier.

Herigennem kan dansk erhvervsliv forbedre sin stærke position på det hastigt voksende globale marked for miljøvenlige energiteknologier. Høje miljøkrav og ambitiøse reduktionsmål for CO<sub>2</sub>-emissionen skal udnyttes til at fremme en dynamisk erhvervsudvikling inden for eksporten og beskæftigelsen.

På mange måder er vi i en unik situation i Danmark. Vi har stadig væk – håber vi – en CO<sub>2</sub>-målsætning med en bred politisk opbakning, og vi har en helhedsorienteret energiplanlægning.

Med dette har vi en god mulighed for at gå foran i udviklingen af en bæredygtig energiudvikling, som samtidig kan blive et meget vigtigt erhvervsområde med et stort eksportpotentiale i de kommende år. Denne enestående mulighed skal vi udnytte. Lad os udnytte en voksende miljø- og ressourcebevidsthed til konkrete, nationale og internationale tiltag på energiområdet.

Det betyder naturligvis ikke, alt det her, at vi ikke kan blive meget, meget bedre. Vi skal blive meget bedre. Det betyder ikke, at vi ikke kan lære ting af andre. Tværtimod, vi skal bruge alle kræfter på at slå ørerne ud og blive klogere hele tiden.

Vi har både nationalt og internationalt brug for en åben dialog og et åbent samarbejde.

## Forhandling

### Martin Glerup (S):

Der er grund til at lægge mærke til to banebrydende energibeslutninger i dette forår. Først Sveriges beslutning om at skrue ned for atomkraften på Barsebäck, dernæst Danmarks beslutning om at sige nej til fortsat kuludbygning.

Begge beslutninger har baggrund i ønsket om bæredygtig energifremstilling. Det bæredygtige består i, at vi ikke i dag skaffer os selv billig energi på bekostning af kommende generationer, som vil stå tilbage med et ødelagt miljø og et dødsensfaldt slutprodukt.

Socialdemokratiets nej til kul på Avedøre 2 og Århusværket er dokumentation for, at vi ikke kun taler om bæredygtig energifremstilling, men at vi også vil en bæredygtig energifremstilling, og at vi har mod og mandshjerte til at træffe de nødvendige politiske beslutninger.

Tidligere, dvs. da Socialdemokratiet var i opposition, var der bred opbakning i Folketinget til en ansvarlig energipolitik. »Energi 2000« med de første bindende mål for CO<sub>2</sub>-reduktionen er et godt eksempel på det.

Nu med en socialdemokratisk ledet regering og en socialdemokratisk miljø- og energiminister er det på det nærmeste umuligt at bringe Venstre og De Konservative på højkant fra sofaen. Nu er det bare nej, nej og atter nej, når vi diskuterer den nødvendige energi- og miljøpolitik. Når vi så vender os til venstre side af salen og finder støtte her, er der ingen grænser for V's og K's forargelse og fornærmede miner.

Jeg vil sige det sådan, at den eneste vision, Venstre og De Konservative kan mande sig op til, er løftet om, at Gentofte Kommune skal have lov til at score kassen ved salg af NESA på alle øvrige sjællandske elforbrugeres bekostning, hvis den ulykke skulle ske, at folketingsflertallet siver til højre. Det er klar tale, som folk kan forholde sig til, og alle, der kommer med det udsagn, at det er ligegyldigt, hvem der styrer her i Danmark, kan godt pakke sammen.

Alligevel er det en skam, at oppositionen har gjort energipolitikken til en kampplads for ideologiske holdninger og ikke for praktiske løsninger, men never mind, vi andre vil fortsat arbejde for en miljørigtig energipolitik og billige elpriser til almindelige forbrugere. Vi skal dreje udviklingen væk fra den ensidige satsning på fossile energikilder over mod energikilder som biomasse, solenergi, bølgeenergi og vindkraft. Hvis det skal lykkes – og det skal det – er det nødvendigt at bruge økonomiske virkemidler. Derfor skal vi blive bedre til at prissætte miljøskader forårsaget af kul og andre fossile brændsler og lade afregningsprisen for vedvarende energi afspejle miljøfordelene, f.eks. den sparede CO<sub>2</sub>-udledning.

Danmark er begunstiget af flere faktorer: Energisektoren evner at omstille sig i en miljørigtig retning, teknologiudviklingen er i top, og det samme gælder effektiviteten. Produktionspriserne er lave, og forbrugerejet er intakt. Hertil kommer, som miljø- og energiministeren var inde på, at udvindingen af olie- og gasforekomsterne i Nordsøen gør os mere end selvforsynende, hvorved det danske samfund hvert år sparer et milliardbeløb.

Hvad er så undskyldningen for ikke at være et foregangsland også på energiområdet? Ganske vist har vi takket være de mange fossile brændsler i vor energifremstilling et af de høje-

ste CO<sub>2</sub>-udslip pr. indbygger, men samtidig har vi nu et pusterum fra store importudgifter til energi. Det pusterum skal vi bruge til at omstille energisektoren, så vi bliver mindre afhængige af kul og naturgas og følgelig langsomt, men sikkert kan reducere CO<sub>2</sub>-belastningen.

Som jeg har fremhævet, starter vi jo ikke fra nulpunktet. F.eks. er der sket en meget god udvikling i dansk vindmølleindustri fra små lavtydende piskeris i vindmøllernes udviklingsmæssige barndom til dagens strømlinede, høj-effektive møller, som skaber forureningsfri el i Danmark og udlandet. Takket være en dygtig branche samt et økonomisk og folkeligt incitament til at udbygge vindkraft er vi her vidne til en energipolitisk succeshistorie af rang. Hvem havde for få år siden troet det muligt, at de store elselskaber af egen fri vilje ville gå ind i vindmølleudbygningen? Ikke desto mindre er både Elsam og Elkraft nu i front med storstilede planer om udbygning af vindkraft på havet. Når det lykkes at billiggøre havmøller, f.eks. via billigere stålfundamenter, vil en endnu større del af den danske elproduktion kunne komme fra vindkraften.

Der er da også rigelig plads til en udbygning fra de nuværende 850 MW landbaseret vindkraft til mindst 1.500 MW vindkraft på land inden år 2005. Alene Ringkøbing og Nordjyllands Amter rummer potentialet for opstilling af 40 pct. af den fremtidige landbaserede vindmølleudbygning.

Også det danske kraftvarmekoncept med høj energiudnyttelse via samtidig produktion af el og varme er et oplagt udviklingsområde. Det samme gælder solenergien, hvor ikke mindst solcelleanlæg bør have styrkede udviklingsmuligheder.

Også bølgekraft og biomasse rummer store uudnyttede potentialer. Vi skal nå vores mål for CO<sub>2</sub>-reduktion og sikre en bæredygtig energifremstilling både på kort og lang sigt. Det kræver satsning på avanceret teknologi, på energibesparelser og, som jeg har påpeget, øget satsning på vedvarende energi.

Socialdemokratiet betragter handlingsplan »Energi 21« som et vigtigt redskab til at sikre en sådan forsvarlig udvikling. Vi ved godt, at målet ikke nås ved et knips med fingrene, men ved et langt, sejt træk. Vi har således sat os for at udbygge den vedvarende energi med 1 pct. om året, således at vedvarende energikilder i år 2035 vil stå for 35 pct. af vores samlede energiforbrug.

Energipolitikken rummer store udfordringer. I Danmark er vi et hestehoved foran, når det gælder bæredygtig energifremstilling. Det er en fordel for virksomhederne og dermed os alle sammen, for vi betræder en vej, som alle andre industrialiserede lande med garanti også vil komme til at betræde.

Selv den mest hårdhuede benægter kan ikke afvise, at en forøgelse af atmosfærens CO<sub>2</sub>-indhold på mere end 50 pct. fra den førindustrielle til den industrielle tidsalder må mane til forsigtighed og eftertanke. Uden at henfalde til dommedagsprofetier er det på sin plads at forhindre, at vi spiller hasard med den klimamæssige balance gennem overforbrug af fossile brændsler.

Der er ingen vej udenom. Vi skal yde vores bidrag til en bæredygtig udvikling ved at dreje udviklingen fra fossile brændsler over mod vedvarende energikilder. Det med den offensive danske energipolitik er ikke noget problem, men derimod en spændende udfordring.

Jeg skal på den baggrund på vegne af Socialdemokratiet, SF, Det Radikale Venstre og Enhedslisten fremsætte følgende:

### Forslag om motiveret dagsorden

»Folketinget bekræfter regeringens kulstop som led i »Energi 21«-planens gennemførelse og i bestræbelserne på at opfylde den danske målsætning om en minimumsreduktion af CO<sub>2</sub>-udslippet i Danmark med 25 pct. frem til år 2010 som led i internationale aftaler for reduktion af CO<sub>2</sub>-udslippet og opfordrer til, at kulstopet afspejles i investerings- og forskningspolitikken på energiområdet.

For at sikre, at reduktionsmålet nås, kræver det imidlertid en samtidig forstærket indsats for energibesparelser og en forceret udnyttelse af vedvarende energikilder, herunder nye indsatsområder som solceller og bølgeenergi, og Folketinget opfordrer regeringen til at arbejde herfor.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«  
(Dagsordensforslag nr. D 93).

### Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.



(Kort bemærkning).

**Peter Hansen-Nord (V):**

Til hr. Martin Glerup må jeg sige, at det jo var en flot valgtale. Jeg troede også, valget var blevet udskrevet i dag, men det er det ikke, så der var ingen grund til at holde den.

Hr. Martin Glerup tager meget fejl, når han ikke tror, at oppositionen er meget optaget af den førte energipolitik og den dertil knyttede miljøpolitik. Jeg må også sige, at når jeg hører hr. Glerups indlæg, er det miljøpolitik.

Hr. Martin Glerup var inde på Barsebäck. Det er ikke, fordi jeg ikke er glad for, at når svenskerne endelig vil gøre et eller andet, så fjerner de en blok, der ligger lige over for København. Det kan vi alle sammen se fornuften i, men hvad svenskerne i øvrigt mener om a-kraft, vil jeg ikke blande mig i, for det er slet ikke vores bord.

Men jeg vil godt spørge hr. Martin Glerup direkte: Hvad er god CO<sub>2</sub>, og hvad er dårlig CO<sub>2</sub>? Nu bliver konsekvensen af det sandsynligvis, at ca. 6 mio. t CO<sub>2</sub> i stedet bliver produceret på andre værker. Hvad vil regeringen gøre ved det?

(Kort bemærkning).

**Kim Behnke (FP):**

Jeg lyttede med stor interesse til hr. Martin Glerups ordførertale. I begyndelsen slog hr. Martin Glerup fast, at det var Socialdemokratiets politik, at elforbrugere skal have så lave elpriser som overhovedet muligt, og derefter kom der ellers en kvarterlang tale med ting, som alle sammen vil være med til at fordyre elpriserne.

En af de ting, hr. Martin Glerup gjorde meget ud af, var at rose regeringens kulstop. Jeg vil gerne spørge hr. Martin Glerup: Hvad kommer det kulstop, der er blevet indført, til at koste det danske samfund f.eks. bare over de næste 10 år? Har man regnet på det, og hvor meget kommer det til at koste den enkelte elforbruger i form af forhøjede elpriser? Er det 25 øre, er det 30 øre, er det 1 kr. mere pr. kWh, vi skal regne med i fremtiden som følge af kulstoppet?

Det er set med mine øjne helt utroligt. Her i Folketinget skal vi have det godkendt, bare der bliver lagt halvanden meter ekstra rør ud i Nordsøen, men regeringen kan bare med et fingerknips og en pressemeddelelse erklære, at nu er der kulstop, som kan komme til at koste mange hundrede millioner kroner for det danske samfund. Men hvor mange hundrede millioner kroner? Er man i stand til at svare på det fra Socialdemokratiets side?

(Kort bemærkning).

**Eva Møller (KF):**

I disse dage har regeringen gjort det igen. Den skal have et forlig igennem, og så går den til venstrefløjens og udelukkende til venstrefløjens. Den forhandler med den, og når den er færdig med det, bebrejder den os andre, at vi ikke kan tilslutte os det.

Jeg vil gerne sige til hr. Martin Glerup, at det ikke er den borgerlige opposition her i landet, der har gjort energi- og miljøpolitikken til en kamplads. Det er regeringen, der bevidst har valgt side og overladt midlerne til venstrefløjens, og det har aldrig været vores bord.

Hvis regeringen kunne overveje bare en enkelt gang at snakke med os andre først, kunne man få løsninger, der var helt anderledes afbalancerede og fornuftige.

Jeg skal bemærke, at hr. Martin Glerup sagde, at man ikke ville gøre noget på bekostning af fremtiden, ikke noget på bekostning af selvforsyningsgraden osv., men så er det jo interessant, at Energistyrelsens nyeste rapport for første gang siger, at vi har færre ressourcer til rådighed, end vi tror, og alligevel satser man altså målbevidst på at bruge disse ressourcer. Det er interessant, at man nu indfører et kulstop, samtidig med at man taler om en avanceret teknologi. Man vil altså ikke bruge den teknologi, hvor Danmark ikke er et hestehoved, men mindst en hestelængde foran alle andre lande. Det er derfor, det bliver til kamp og ikke til samarbejde.

Det er regeringens og Socialdemokratiets skyld.

(Kort bemærkning).

**Martin Glerup (S):**

Jeg vil godt sige, at de svenske overvejelser fik Det Energipolitiske Udvalg godt indblik i forleden dag, da en delegation fra den svenske Riksdag var til drøftelse. Da sagde man, at man i stedet for Barsebäck og a-kraft ville lave nogle voldsomme energibesparelser. Man ville lave en voldsom udbygning med biomasse, f.eks. træflis. Man ville lave en stor udbygning med kraftvarmekonceptet, ting, som Danmark kan være Sverige behjælpelig med at få gennemført, og derfor kan det komme ind i en god kadence.

Hr. Kim Behnke spurgte, hvad kulstoppet koster. Det kommer jo an på, hvad man sætter kulforureningen til. Hvis man får prissat den på den rigtige måde, er jeg sikker på, at det ikke kommer til at koste os noget, at vi går i den anden og miljømæssigt mere rigtige retning.

Til fru Eva Møller vil jeg gerne sige, at jeg havde også håbet på, at vi ved den her energi-debat kunne enes om en fælles dagsorden, der pegede fremad, men jeg mener ikke, det var Socialdemokratiets skyld, at man ikke kom videre ad den vej. Det mener jeg ikke.

Vi lægger et forslag frem til samtlige partier i Folketinget og får lynhurtigt en tilbagemelding om, at der er visse, der vil være med, og andre, der ikke vil være med på en eller anden formulering. Så den her gang har vi i hvert fald gjort os umage for at være demokratiske, og vi har indbudt til et godt samarbejde om de ting.

(Kort bemærkning).

**Peter Hansen-Nord (V):**

Det er til hr. Martin Glerup: Jeg kan stadig væk ikke rigtig få regeringens CO<sub>2</sub>-reduktionsindsats til at gå op i en højere enhed. Jeg synes, man siger ét og gør det stik modsatte.

Et af eksemplerne er jo netop med hensyn til kulstoppet, hvor man i Århus erstatter en fluid bed-teknologi, hvor der skal bruges 75 pct. biomasse og 25 pct. kul, med ren naturgas, som giver endnu mere CO<sub>2</sub> end den lige før beskrevne sammensætning. Det hænger ikke sammen, kære regering. I siger ét og gør det stik modsatte.

David Pearce har længe fortalt Danmark, at vi har præsteret bæredygtighed. Han har kun talene op til 1993. Da havde vi et voldsomt plus på selve bæredygtighedsregnestykket, som jo er et ret udviklet regnestykke, men det er jo beskrevet i Brundtlandrapporten. Han turde ikke rigtig udtale sig om, hvordan det var gået siden.

Men lad os komme tilbage til Århus, og lad os få en forklaring. Man siger ét og gør det stik modsatte.

(Kort bemærkning).

**Kim Behnke (FP):**

Jeg tror ikke, at mange – hverken af Socialdemokratiets eller hr. Glerups vælgere og energiforbrugere – blev ret meget klogere. Hr. Martin Glerup går herop og siger, at man skal prissætte den forurening, der er fra kullet. Det skal man gøre både på den fjernvarmeregning og på den elregning, jeg får en gang om året. På opgørelserne over det samlede forbrug fremgår der en særlig kulafgift. Det gør der også på det enkelte girokort, der kommer hver eneste måned. Der er også en CO<sub>2</sub>-afgift, som er ekstra høj for det kulforbrug, der er. Så hvis det er et spørgsmål om at prissætte kullet, så har man allerede i dag

et afgiftssystem. Så kunne regeringen jo have lagt højere afgift på kullene, hvis det, man ville, var at begrænse mængden af kul, der bliver anvendt. Det har man ikke gjort. Man har simpelt hen forbudt anvendelsen af et bestemt brændsel.

Mit spørgsmål er derfor stadig væk: Hvad kommer denne beslutning til at koste? Man træffer vel ikke så store beslutninger, uden at man har lavet beregninger over, hvad det koster både samfundsøkonomisk, og her taler vi millioner, og på den enkelte elregning, og der taler vi antagelig øre pr. kW.

(Kort bemærkning).

**Eva Møller (KF):**

Nu var det ikke specielt dagens dagsorden, jeg talte om, da jeg sagde, at man ikke blev indbudt til samarbejde. Men jeg vil da gerne om den sige, at når det er således, at vi får fremlagt en dagsorden, hvor man skal bekræfte kulstoppet og »Energi 21«, og hr. Martin Glerup meget vel ved, at begge dele er oppositionen imod, så er det jo ikke, hvad jeg kalder et oplæg til forhandling. Så når man forventer at få et positivt resultat ud af det, så er det vel blot en formssag.

Og så fik jeg ikke noget svar på, hvad hr. Martin Glerup mener, at det vil komme til at koste Danmark i arbejdspladser, at vi ikke vil satse på den avancerede teknologi, hvor vi ikke alene er et hestehoved, men mindst en hestelængde foran resten af verden. Hvad koster det os i arbejdspladser?

(Kort bemærkning).

**Addi Andersen (CD):**

Danmark har udviklet kulfyring til en ren og effektiv energikilde, og vi vil gerne tjene penge på at eksportere denne viden videre. Så vil jeg gerne spørge: Hvordan kan man sælge et produkt, man ikke selv vil anvende?

(Kort bemærkning).

**Martin Glerup (S):**

Det korte af det lange er, at der ikke er plads til yderligere kuludbygning i den danske energipolitik, hvis vi skal opnå den målsætning, som V og K selv har været med til at fastsætte i »Energi 2000«. Vi har gjort det, at vi har sagt nej til kuludbygning på Avedøre 2, og det giver en gevinst på 2½ pct. på vores CO<sub>2</sub>-regnskab, og det er ikke uvæsentligt.

Hvorvidt Århusværket bliver opført til naturgas, eller hvad der sker, kan være vanskeligt at

sige, fordi spørgsmålet er, om der elmæssigt, energimæssigt og varmemæssigt er behov for et værk af den størrelsesorden, der var tale om her.

Så vil jeg godt fortælle hr. Kim Behnke, hvad det koster. Hvad koster det for miljøet, hvis man splitter det fuldstændigt ad? Hvilke følger vil det få, hvis det er sådan, at vi fortsætter uantastet derudad? Er det nogen ting, som vi vil bryde os om at præsentere for vores børn og børnebørn, der også helst skulle have noget frisk luft at indånde? Jeg mener, at vi her har at gøre med nogle balancepunkter, som er helt afgørende, og jeg skal ikke male en vis mand på væggen, men dog understrege, at den balance, vi her rører ved, er almindeligt videnskabeligt anerkendt som et faremoment, hvis man bliver ved med at poste mere forurening ud i luften.

Til fru Eva Møller vil jeg sige omkring den avancerede teknologi: Den vedvarende energi, vindmøller, solcelleanlæg osv. osv., er jo virkelig den teknologi, der er fremtidens, og det viser sig, at der bliver skabt mange gode arbejdspladser på den måde.

Og til fru Addi Andersen kan jeg sige, at det ikke kan vare længe, inden man indvier Nordjyllandsværket, som, efter hvad man siger i Nordjylland, indeholder den mest moderne kul-teknologi, som man kan vise til alle andre lande. Så problemet er nok ikke så stort.

#### **Formanden:**

Så går vi i gang med den tredje og sidste omgang korte bemærkninger til hr. Martin Glerup. Hr. Peter Hansen-Nord.

(Kort bemærkning).

**Peter Hansen-Nord (V):**

Jeg spurgte egentlig ikke hr. Martin Glerup, om der var behov for et værk i Århus eller ej. Det mener jeg heller ikke vi herinde nødvendigvis skal tage stilling til. Det er der andre aktører på markedet, der har mere forstand på. Jeg spurgte egentlig, hvorfor man, når man gør CO<sub>2</sub>-regnestykket op, kommer med en alternativ teknologi, som giver endnu mere CO<sub>2</sub>-udslip. Det har jeg ikke fået svar på. Men det er altså regeringens politik at gøre noget med den ene hånd og så gå hjem og gøre noget andet med den anden hånd. Fint nok, men så sig det!

Omkring Sverige fik jeg en lang sang fra de varme lande om, at det skulle de nok selv udligne med vedvarende energi og andet. Men hvad er så forklaringen på, at man i EU beder om at få

lov at forhøje CO<sub>2</sub>-udslippet med 5 pct. i Sverige? Det er både foreslået af Kommissionen, og det er også den målsætning, svenskerne har sagt ja til. Hvorfor er der et plus i Sverige? Kan vi få en forklaring på det? Hvor Danmark er gået ud og har sagt, at man kan klare en reduktion på 25 pct., så skal svenskerne altså have et plus på 5 pct. Kan hr. Martin Glerup forklare det?

(Kort bemærkning).

**Martin Glerup (S):**

Til hr. Peter Hansen-Nord kan jeg sige, at det, der bliver fremhævet her, overhovedet ikke hænger sammen. Jeg kan tage Avedøre 2 som et eksempel. Der lå en ansøgning på miljø- og energiministerens bord, hvor kul indgik i en del af mikset i brændslet. Ministeren sagde med et flertal her i Folketinget bag sig nej til kulandelen, hvorpå Avedøre 2 kom med et nyt koncept uden kul, som ville betyde en reduktion af CO<sub>2</sub>-belastningen på 2½ pct. Det er da et konkret resultat, der er til at tage og føle på. Det viser udmærket, at Socialdemokratiets og regeringens politik er helt i orden og hjælper godt på det her område.

Når man så snakker om Århusværket, så påstår hr. Peter Hansen-Nord, at der vil blive opført et tilsvarende gasværk i Århus. Det er jeg ikke vidende om. Jeg mener ikke, der er behov for et sådant værk.

Og så vil jeg sige, at Europa-Kommissionen har vedtaget, at man vil udbygge den vedvarende energi for, at man kan stoppe CO<sub>2</sub>-bidragets himmelflugt i de industrialiserede lande i Europa.

**Formanden:**

Hr. Peter Hansen-Nord som ordfører.

**Peter Hansen-Nord (V):**

Endnu et energiår er gået, siden vi sidst havde energi- eller måske mere korrekt miljøministeren til eksamen i den førte energipolitik eller mere korrekt den førte miljøpolitik. Det overordnede billede og helhedsvurderingen af indsatsen set fra en energipolitisk synsvinkel er: Ikke bestået, hr. minister, om igen, eller lad andre løse Danmarks energifremtid på en omkostningseffektiv måde.

Efter 6 år i Folketinget er en af mine konklusioner blevet, at alt for mange af de uomtvistelige begavelser, der har siddet her i Tinget, bruger for meget tid på politik og for lidt tid på at løse reelle opgaver. Det er synd for Danmark.

Når vi lader blikket gå et år tilbage, er der både gode og dårlige tiltag i den førte energi- og miljøpolitik. Den europæiske målsætning om et liberaliseret marked kører om end trægt så nogenlunde planmæssigt for både el og gas. Ministeren skyndte sig at slå til med L 237, som giver den første lille åbning til et frit elmarked. Problemet er bare, at der ikke rigtig er sket noget. Hvorfor vil Kommissionen ikke notificere loven? Har Danmark opfundet for mange PSO'er – public service obligations – og derved ikke reelt åbnet op for et frit elmarked? Vil ministeren i dag fortælle os, hvorfor vi ikke er kommet videre i den sag?

Når jeg fortsat skal befinde mig i den positive del af energien, ja, så er der grund til at juble over den fornemme eksport af el, som danske kraftværker har haft især til Norge og Sverige. 5-6 mia. kr. er der kommet i kassen. En fin gave til finansministeren og til betalingsbalancen. Glæden kan for så vidt fortsætte, når vi ser på Nordsøproduktionen af olie og gas, som slår nye rekorder med en selvforsyningsgrad af olie og gas på 159 pct. Hertil kommer en samlet energibalance, som snart nærmer sig de 100 pct. og lidt højere, hvis vi lægger den vedvarende energi til.

Regeringen har virkelig haft medvind på cykelstierne ved at få uventet store gevinster hjem på betalingsbalancen: Fra et minus i 1985 på 20 mia. kr. på betalingsbalancen har regeringen i dag inklusive eksport et plus på 13-15 mia. kr. eller en forskel på et plus omkring 30-35 mia. kr. i forhold til 1985. Og heraf vil jeg tro, at de 4-5 mia. kr. går direkte i husholdningskassen, altså til finansministeren. Hertil kommer en imponerende eksportindsats fra vindmøllefabrikanterne på ca. 5½ mia. kr. Så alt i alt kan energisektoren alene bidrage med et plus på 35 til små 40 mia. kr. på betalingsbalancen, når vi sammenligner 1985 med 1996. Vi må spørge i al beskedenhed: Hvor er pengene blevet af?

Af andre positive elementer i den danske energisektor bør nævnes udbygning af kraftvarmekonceptet, som i øvrigt er fælles gods. Kæden hoppede imidlertid af, da Socialdemokratiet, De Radikale og SF begyndte at overdænge et i forvejen fornuftigt koncept med CO<sub>2</sub>-tilskud. Hermed skabte man nogle kunstige og ikke økonomisk bæredygtige forventninger, som regeringen nu lidt kluntet forsøger at bakke ud af igen ved at erstatte CO<sub>2</sub>-tørens med en CO<sub>2</sub>-syvøre. Hvad bliver det næste?

Hele konceptet med driftstilskud er forkert, hvis man ikke samtidig gør opmærksom på, hvor mange år man kan få tilskuddet, og hvordan det skal afvikles igen. Regeringen er med andre ord blevet fanget i sin egen fælde med stor usikkerhed og afhængighed til følge for dem, som har ladet sig lokke af regeringens guld og grønne skove.

Noget af ideen med kraftvarmekonceptet, som Venstre støtter fuldt ud, var bl.a. at legitimere anvendelsen af kul, i og med at man hermed fik dobbelt udnyttelse af energien i kullene – med andre ord en halvering af CO<sub>2</sub>-delen. Men det var tilsyneladende ikke nok for venstrefløjen i dansk politik.

Alt, hvad der indtil nu var opnået af teknologiske fremskridt på dette område suppleret med multibrændselsteknologier, skulle skrottes overnight. Det var en meget dyr, dårlig og dum beslutning ikke blot for Danmark, men især med henblik på at præge en global forbedring af miljøet. Den danske regering er forfaldet til at hyppe sine egne små kartofler og samtidig lade hånt om en aktiv mulighed for at hjælpe andre lande til fysiske miljøforbedringer.

Det er sagligt absurdt, men meget normalt for svage regerings måde at markere sig på. Man scorer nogle hurtige indenrigspolitiske miljøpoint på bekostning af helheden.

For en uges tid siden var der i Fællessalen en god mulighed for at få afklaret en afbalanceret helhed omkring de klimapolitiske forhold, hvor Dansk Industri og CO-Metal havde inviteret interesserede til konference om drivhuseffekten, CO<sub>2</sub>-problematikken med afgifter samt effekten af den danske politik på området. Sagt med få ord var jeg meget ydmyg over for den glædelige konstatering af, at det, som jeg og Venstre m.fl. har hævdet i mange år, også svarer til internationalt anerkendte principper for en aktiv forpligtende miljøpolitik. Det danske sololøb med differentierede grønne afgifter er et nationalt flop, der er mere til skade end gavn.

Venstre mener, at de politiske redskaber, man skal anvende, for det første skal være fælles forpligtende flade afgifter, for det andet fælles forpligtende reduktionsmål og for det tredje fælles regler for omsættelige miljøtilladelser og fælles gennemførelse – det såkaldte joint implementation. Det er de værktøjer, der skal anvendes i fremtiden.

Hvornår erkender regeringen dette nederlag og hører efter, hvad der bliver sagt? Succesen med kraftvarme på primært naturgas har jeg

tidligere behandlet, men naturgassens eget liv er jo en historie for sig, selv om succesen og en del af den stammer fra selve kraftvarmekonceptet.

Med udgangspunkt i det statsejede DONG – hvis ejerform, bevares, ikke er en plante, der gror i Venstres baghave – så må jeg tilstå, at dygtige embedsmænd har fundet ud af, hvor de højstydende malkekøer står i besætningen såvel direkte som indirekte set: Direkte, når man elegant tager 250 mio. kr. i kassen, som en særlig udbyttebetaling til finansiering af finanslovens første halvår 1997; indirekte, når man præsenterer L 217, hvor denne ekstraindtægt på 500 mio. kr. pr. år – voksende til 700 millioner – bliver flyttet over i de regionale gasselskaber. Naturgasafgift på 75 pct., javel, det efterlader en skyggeafgifteeffekt på 25 pct. til markedet, men ikke et ord om, hvad Dangas skal have for de gas-mængder, der skal sælges ud over de mængder, der ligger i 4. juni-aftalen.

Det vil – sagt til ministeren – heller ikke under normale omstændigheder være noget problem. Det kræver bare et marked, men det har vi ikke. Man køber kun gassen i Danmark ét sted, nemlig hos Dangas – med andre ord hos staten – og det ligner til forveksling det private polske landbrug før Berlinmurens fald: Køb din vare i statsbutikken og sælg din vare i statsbutikken. Problemet ligger fortsat uløst. Venstre vil gerne hjælpe med vejledning og gode råd på dette område.

Vedrørende DONG's præstationer i almindelighed, så må jeg sige, at trods statsfavorisering på en række områder er det Venstres opfattelse, at man på ledelsesplan i DONG gør, hvad man kan for at markedsorientere selskabet til en snarlig privatisering, samtidig med at selskabets politiske tæft er imponerende. Afvikling af Dofas A/S var på høje tid og et godt signal på markedet, hvilket Venstre har peget på i mange år.

Til slut må jeg sige, at det er en fysisk umulighed at behandle hele den danske energi og den dertil knyttede miljøsektor på 10 minutter. Men jeg har på Venstres vegne behandlet de overordnede og for os vigtige elementer i den førte politik. Jeg har derfor ikke kommenteret andre af ministerens meritter, såsom NESA-loven, ligesom der ikke har været tid til at aflevere al rosen, såsom regulering af biomasseaftalen m.v. Men alt i alt: Lidt ros og megen ris, for meget miljø og stat, for lidt energi og privat.

På baggrund af disse ord vil jeg gerne på vegne af Venstre, Det Konservative Folkeparti og Fremskridtspartiet fremsætte følgende:

### Forslag om motiveret dagsorden

- »Folketinget pålægger regeringen
- at sikre fortsat anvendelse af kul i kraftvarmeværker, hvor kul indgår som en del af det samlede brændsel i kombination med miljøvenlige brændsler for at fastholde og udbygge danske multibrændselsteknologier,
  - at sikre private og virksomheder adgang til at investere i havvindmøller og samtidig fjerne bopælskriteriet for investering i havvindmøller,
  - at erstatte regeringens grønne afgifter over for erhvervslivet med en målrettet international indsats for ens forpligtende CO<sub>2</sub>-afgifter,
  - at arbejde målrettet internationalt for de af Europa-Kommissionen foreslåede reduktionsmål,
  - at arbejde målrettet internationalt for fælles regler for omsættelige miljøtilladelser samt
  - at arbejde målrettet internationalt for fælles regler for fælles gennemførelse af reduktionsmål.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 94).

### Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter også i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

**Anni Svanholt (SF):**

Vi kunne jo opleve, at Venstres ordfører her fra talerstolen priser den store eleksport, ja, nærmest jubler over den store eleksport og glæder sig over den store indvinding af olie og gas fra Nordsøen. Jeg har hæftet mig ved det, der er udgået fra Energistyrelsen, hvor man netop siger, at når Danmark har problemer i 1996 med CO<sub>2</sub>-regnskabet – faktisk har et stigende udslip – så skyldes det de to forhold.

Jeg vil derfor gerne bede hr. Peter Hansen-Nord om at forklare os, hvordan man med den indstilling kan sikre målene i »Energi 2000«, som Venstre i hvert fald har sagt at det går ind for. Hvordan har man egentlig tænkt sig at realisere den målsætning også set på baggrund af det, der i øvrigt blev sagt om, at kulturen efter Venstres opfattelse fortsat skal have en meget stærk placering?

Det er i øvrigt med hensyn til de fælles afgifter, som Venstres ordfører taler meget for, lige-

som, at hvis alle ikke kan gå i takt og man ikke i internationale sammenhænge kan udføre det samme som i Danmark, skal der ikke ske noget. Man kunne jo fristes til at tro, at Venstre gerne vil have en garanti for, at der ikke skulle ske noget overhovedet på det område.

(Kort bemærkning).

**Bent Hindrup Andersen (EL):**

Jeg vil gerne spørge hr. Peter Hansen-Nord, om hr. Peter Hansen-Nord vil hjælpe mig lidt, for jeg mangler viden.

Hr. Peter Hansen-Nord fortæller om en biomasseaftale, som han skulle til at rose ministeren for at have indgået. Jeg kunne da godt tænke mig at høre lidt om den, og om det kunne give anledning til at ønske tillykke til hr. Peter Hansen-Nord, og om man fortsætter med det store planøkonomiske indgreb og den store landbrugsstøtte, som det jo reelt er med afbrændingen af 1,2 mio. t halm.

Jeg vil gerne spørge hr. Peter Hansen-Nord, om hr. Peter Hansen-Nord har haft held til at fastholde dette planøkonomiske makværk.

(Kort bemærkning).

**Elsebeth Gerner Nielsen (RV):**

Tak for en klar tale. Jeg har 4 spørgsmål til Venstres energipolitiske ordfører.

For det første: Hvad ønsker Venstre, at statstilskuddet skal være på kraftvarmeområdet og til den vedvarende energi i de kommende år?

For det andet: Hvilke konkrete CO<sub>2</sub>-mål vil Venstre være med til at arbejde for for Danmarks vedkommende?

For det tredje: Vil Venstre set i lyset af den eksportsucces, vi har haft på bl.a. vindmølleområdet, være med til at arbejde for en udvidelse af den vedvarende energi med 1 pct. om året?

Og endelig for det fjerde: Har Venstre lavet en analyse af, hvor mange arbejdspladser vi reelt vil miste ved at sats på en kulteknologi frem for eksempelvis vedvarende energi?

(Kort bemærkning).

**Peter Hansen-Nord (V):**

Først til fru Anni Svanholt, der spørger om, hvordan vi når målene, og om vi ikke vil være med, når andre ikke vil være med. Når det gælder, hvordan vi når målene, så tror jeg, at vi i vores dagsordensforslag lidt har beskrevet, hvilke politiske instrumenter man skulle have taget i anvendelse for lang tid siden.

Jeg behøver ikke gentage, at jeg sagde det i 1992, jeg sagde det i 1994, da vi fik den grønne skattereform, jeg har sagt det siden, og jeg siger det igen, og det er heldigvis de samme ting, jeg siger: Det er andre politiske instrumenter. Læg omsætteligheden ud til markedet og sådan, og vi skal reducere frem til år 2005 sådan og sådan, og på det tidspunkt er der inddraget 20 pct. af tilladelserne. Så skal markedet nok selv finde ud af, hvor det er billigst at reducere henne. Så enkelt er det. Og faktoren er 1:7.

Når jeg siger, at faktoren er 1:7, så mener jeg altså, det koster en syvendedel, hvis man lader markedet selv lave miljøforbedringerne i stedet for herindefra at fortælle dem, at afgiften skal være sådan og sådan og sådan og sådan. Det er ikke noget, jeg står og påstår, det er der lavet afhandlinger over. Dem kan jeg også godt læse op af.

Jeg kan nok ikke nå at svare på alle spørgsmålene, men jeg mener, det er meget vigtigt, at Danmark lægger vægt på, at man går i takt, at man er fælles om nogle fælles målsætninger. Det var også konklusionen forleden dag på DI's og CO-Metals konference. Hvis man går sammen om nogle fælles mål – i det her perspektiv er det måske 15 eller 30 kr. pr. t CO<sub>2</sub> – og hvis man forpligtende kan enes om det i EU-sammenhæng, så har det jo en langt større effekt, end hvis Danmark går ud med sin egen forkølede målsætning, som ingen overhovedet tager hensyn til.

Det er det, der er pointen i sagen, og jeg må derfor spørge tilbage: Har man egentlig nogen miljøpolitik? Er det ikke bare en lille finansdel, vi sidder og roder med? Ministeren sagde det jo selv: Når pengene så kommer tilbage i statskassen, så ligger de godt og lunt dér. Det er jo ikke miljøet, man interesserer sig for. Man interesserer sig for at lave noget isoleret dansk, som ingen andre kan følge med i; alle står af, og så står vi dér med vores lille flag, det går fint!

Når det gælder biomassedelen, kan jeg sige til hr. Bent Hindrup Andersen, at der har været genforhandlet, og at vi i store træk er på plads. Der er nogle tekniske ting i den endnu; det er småting, og det skal jeg ikke trætte selskabet med. Lampen er rød, jeg kommer tilbage, hvis jeg bliver lokket.

**Formanden:**

Er der nogen, der vil lokke? Det er der ikke. – Jo, fru Anni Svanholt.

(Kort bemærkning).

**Anni Svanholt (SF):**

Man kan jo ikke klandre hr. Peter Hansen-Nord for ikke at sige de samme ting igen og igen. Det er sådan en vis konsistens i holdningerne, må man da sige. Men det er jo ikke særlig overbevisende, det, der kommer. Det er de dér sædvanlige forblommede vendinger. Når det er handlinger, der skal leveres, har vi jo set, at Venstre altid er imod, når det handler om f.eks. at ville have 1 pct.s udbygning med vedvarende energi pr. år.

Venstre tror, de kan klare det hele med kul og flere kulfyrede værker og vil åbenbart gerne starte nye. Jamen det hænger jo ganske enkelt ikke sammen. Men så må vi jo bare konstatere, at Venstre altså ikke vil tage egne målsætninger alvorligt og åbenbart heller ikke er det mindste bekymrede for klimaproblemerne.

(Kort bemærkning).

**Elsebeth Gerner Nielsen (RV):**

Jeg vil gerne give hr. Peter Hansen-Nord mulighed for at svare lidt mere uddybende på de spørgsmål, jeg har stillet, og i øvrigt lige kommentere noget i hr. Peter Hansen-Nords tale.

Det er sådan, at i 1985 da havde vi underskud på betalingsbalancen på 20 mia. kr. I dag har vi et overskud på over 15. mia. kr. Det vil sige en difference på alt i alt 35 mia. kr. Jeg vil gerne have, at hr. Peter Hansen-Nord lige bekræfter, at det ikke bare skyldes, at vi har haft stor succes på energiområdet. Det er ikke bare, fordi vi eksporterer meget el, at vi står med et så flot overskud. Der er også sket andre ting.

(Kort bemærkning).

**Peter Hansen-Nord (V):**

Allersidst vil jeg sige til fru Elsebeth Gerner Nielsen: Jeg gjorde regnestykket op, og det har altså vist, hvis man sammenligner 1985 med 1996, at vi står i en situation, hvor alene hele energisektoren totalt og samlet har bidraget med en forskel, der går fra minus 20 mia. kr. til plus ca. 13-15 mia. kr., altså totalt set 35 mia. kr. på betalingsbalancen. Jeg kan bare ikke genkende, at de penge isoleret set har været brugt til alene at bringe statens gæld ned med. Det var faktisk pointen i det.

Men ellers har jeg da andre spørgsmål, og der bliver spurgt om konkrete CO<sub>2</sub>-mål. Jamen næsten ligesom jeg sagde til fru Anni Svanholt: Hvis man bruger de rigtige politiske instrumenter – nu har vi ikke rigtig haft mulighederne

siden en gang i januar 1993 – så er målsætningen stadig væk »Energi 2000«. Den er vi ikke løbet fra på noget tidspunkt. Det skal bare gøres med de rigtige instrumenter.

Nu begynder man så at korrigere tingene og finder en anden referenceperiode fra 1990 til 2010 og taler om 25 pct. Det vil jeg komme tilbage til, men det er jo kun Danmark, der siger ja til det. Alle de andre lande i EU har jo stort set sagt nej. Det er faktisk det, der er problemet, og altså er det ikke forpligtende.

Grækenland er blevet foreslået, at de må forøge deres CO<sub>2</sub> med 5 pct. De har selv sagt, at de gerne vil være med, men det er med 30 pct., de vil have lov at forøge. Portugal noget lignende, det er samme talstørrelser. Så det, jeg ser i min dagsorden, og det, der bliver sagt i dagsordenen fra Det Konservative Folkeparti, Fremskridtspartiet og Venstre, er, at det er Europa-Kommissionens forslag, vi skal have fat i, og ikke, hvad landene selv kunne tænke sig, for så kommer vi ingen vegne; det er jeg fuldstændig enig i.

Vindmøller: 1 pct. om året? Jeg vil slet ikke lægge mig fast på nogen procent. Jeg synes, at vindmølleindustrien har gjort det imponerende, og mit motto er stadig væk – og det vil jeg gerne gentage, og det har jeg også sagt i mange år, vil jeg sige til fru Anni Svanholt – mere vindmølle på færre, men større møller. Og den vare kan jeg levere, og det er pointen i Venstres vindmøllepolitik.

**Eva Møller (KF):**

Energipolitik skal basere sig ligeværdigt på 3 grundpiller: forsyningssikkerhed, god økonomi og hensyn til miljøet. Det har været ledestjerner i konservativ politik i de seneste mange år. Vi mener det helt alvorligt. Det er 3 ligeværdige principper.

Set med vore øjne er den nuværende regering i færd med at satse ensidigt på den ene grundpille og derved negligere de 2 andre. Det er for os at se at spille hasard med det moderne danske velfærdssamfund. Vi oplevede med oliekriserne, hvor sårbart vort land er, hvis der pludselig er problemer med energiforsyningen.

I Det Konservative Folkeparti finder vi det derfor afgørende vigtigt at basere vort energiforbrug på et miks af flere forskellige energikilder, og at der er adgang til disse kilder enten i mange år eller fra flere lande. Det vækker derfor bekymring, at den nuværende regering lider af kulskræk i en sådan grad, at man for nærværen-

de satser ensidigt på olie og gas samt vedvarende energi.

Dette også set i lyset af, at Energistyrelsens seneste oversigt anfører, at der med det nuværende forbrug kun er oliereserver til 19 år og gasreserver til 25 år i den danske del af Nordsøen. Det harmonerer dårligt med scenariet fra »Energi 21«, hvor man i år 2030 – her er vores egne ressourcer altså opbrugt – regner med, at energiforbruget dækkes ligeligt af de 3 kilder: olie, gas og vedvarende energi. Vi kan så håbe på Norge eller andre stabile leverandører, men vi ved kun med sikkerhed, at der er store ressourcer i Alger, Rusland og Mellemøsten.

Den gode økonomi for energiproducenter og leverandører er naturligt nok i et vist omfang knyttet til en bred variation i valget af energikilder. Almindelig markedsøkonomi siger jo, at det er dyrere at handle med monopoler end i fri konkurrence, ligesom det også altid er dyrt at være den køber, der kun har én indkøbsmulighed.

Ser vi på økonomien for den enkelte forbruger, bliver det med den liberalisering, der på vej ind for EU, snart muligt at vælge mellem forskellige leverandører. Vi har derfor som ansvarlige politikere en forpligtelse til at sikre, at danske energiproducenter fortsat kan producere til konkurrencedygtige priser, hvis vi ikke vil se arbejdspladserne flytte til udlandet.

Det gode miljø, den rene luft, det rene vand, et lavt støjniveau og et smukt landskab tog vi engang som en selvfølge, men således er det desværre ikke længere. Det Konservative Folkeparti har, lige siden Danmark begyndte at lovgive på dette område, været aktivt engageret i at bevare et godt miljø.

Vi stod og står derfor også bag »Energi 2000«. Vi arbejder for og ønsker, at der forskes og udvikles generelt, men specielt i de nye energiformer, herunder også biobrændsler, solceller og brændselsceller, og i en større energieffektivitet og i vedvarende energi. Vi har utallige gange stillet forslag om bedre fradragsmuligheder for udgifter til forskning og udvikling. Vi har også støttet og vil fremover også støtte vedvarende energi og/eller miljømæssig bedre energi og energiudnyttelse.

Men i modsætning til regeringen mener vi, at tilskud skal udfases, og at udfasingstakten skal aftales ved indførelsen af tilskuddet. Dette er god, konservativ tankegang, fordi vi tror på initiativ og virkelyst og på gulerodsmetoden.

Her har regeringen desværre en helt anden opfattelse. Den tror på stokkemethoden. Jo flere afgifter, des bedre. Det er selvfølgelig også muligt på denne måde at genere danske virksomheder, så de enten må dreje nøglen om eller flytte til udlandet. Men det er vel ikke på den måde, man skal reducere CO<sub>2</sub>-udslippet.

Det Konservative Folkeparti tager ikke ubetinget afstand fra miljøafgifter, men vi stiller nogle ufravigelige betingelser: De skal modsvares af en sænkning af personskatterne. De skal gavne miljøet. De skal kunne undgås, hvis man ændrer adfærd. De skal ikke virke konkurrenceforvridende for erhvervslivet, og de skal være bedre egnede end andre styringsmetoder. Ingen af disse krav lever regeringens grønne afgifter og her specielt CO<sub>2</sub>-afgiften op til.

Lad mig som et eksempel pege på, at direktør Kristian May fra Stålvalseværket ved den netop afholdte generalforsamling påpegede, at værket i 1996 har betalt 13 mio. kr. i grønne afgifter. Og det ærgrer os usigeligt, fordi afgiften overhovedet ikke har nogen effekt, idet vi allerede har nedbragt vores energiforbrug så meget, som det overhovedet er menneskeligt og økonomisk muligt. Dette skal ses i sammenhæng med, at værket i de seneste 5 år har investeret 140 mio. kr. i miljøforbedringer. Det er nu et af de mest miljøvenlige i Europa, og det har da heldigvis den sidegevinst, at megen teknologi og know-how kan eksporteres til udlandet.

Der kan lige så aktuelt peges på den i sidste uge afholdte temadag arrangeret af Dansk Industri og CO-industri. Her blev det fra flere sider, men mest markant fra den norske miljøøkonom Michael Hoel, fremført, at Danmarks pionerindsats på CO<sub>2</sub>-afgiftsområdet ikke har nogen effekt på de globale klimaproblemer. Michael Hoel blev både på mødet og efterfølgende bakket op af repræsentanter fra flere organisationer, der sædvanligvis karakteriseres enten som politisk neutrale eller ikkeborgerlige, for nu at sige det diplomatisk.

Kunne det dog ikke få regeringen til at se mindre betonsocialistisk på problemerne. Vi har jo her beviset for, at dansk enegang ikke hjælper. Hvorfor så ikke sadle om og forsøge – dels på partsmødet i FN's klimakonvention i Japan til december, dels generelt i EU – at arbejde for internationale bindende aftaler og så helst tildelelse af omsættelige kvoter til de enkelte lande, men ellers ensartede afgifter i alle lande. Så kan vi samtidig gavne miljøet og undlade at skade industrien.



Jeg skal for god ordens skyld tilføje, at Det Konservative Folkeparti også gerne så, at vi arbejdede for joint implementation eller fælles gennemførelse. Vi tror, at der kan findes holdbare og robuste ordninger, men vi er helt klar over, at det også er et af ministerens fobiområder eller skrækvisioner.

For Det Konservative Folkeparti er det som sagt vigtigt både at gavne miljøet og virksomhederne. Derfor er det naturligvis glædeligt, at det først og fremmest gennem gulerodsmetoden er lykkedes dansk erhvervsliv at blive førende på eksport af vindmøller og blive storeeksportør af røgrensningsanlæg og af mange andre teknologier og knowhow på energiområdet; i alle tilfælde, fordi dansk industri er fremragende, men også fordi vi kan demonstrere de nævnte anlæg i praksis.

Det er et overbevisende salgsargument at kunne sige: Vi bruger det selv. Det gør det endnu mere ærgerligt, at regeringen siger nej til nye kraftvarmeverker baseret på den nyeste og mest fleksible teknologi med kul som et af elementerne. Det er også kortsynet at godkende værker med en levetid på godt 30 år, når der kun er sikkerhed for brændslerne i 19 til 25 år.

En af de alvorligste anker mod regeringens energipolitik er, at den med sin brug af skatter og afgifter styrer dansk energiproduktion helt ned i detaljen i stedet for at fastlægge rammer, gerne miljømæssigt krævende. Det er altid sundt at skulle stå på tæer for at nå målene og så derpå lade sagkundskaben om at udfylde disse rammer.

Metoden med skatter og afgifter er også dræbende for erhvervslivet på grund af beslutningsprocessen med avisrygter og kompromiser og deraf følgende usikkerhed om afgifternes størrelse. Der er ingen ansvarlig erhvervsleder, der kan planlægge virksomhedsdrift under sådanne betingelser, hvor den økonomiske belastning kun er national, og hvor tiden til den nødvendige processtilling er alt, alt for kort.

Vi behandler i øjeblikket et lovforslag om økonomisk tilpasning af naturgasnettet til det liberaliserede marked, så det vil jeg ikke komme ind på her. Det samme gælder for spørgsmålet om olieferer. Her skal jeg dog blot gentage, at vi gerne så DONG og dets datterselskaber privatiseret. Biomassehandlingsplanen er vi også i gang med revision af.

Der skal i den kommende tid ud over de forsknings- og energimål, jeg tidligere har nævnt, også arbejdes med vindmøller. Det er

væsentligt at sikre, at der tages hensyn til landskabet og til støjniveauet, at ældre møller udskiftes, at elværkerne får en rolle at spille, og at havmøller inddrages i højere grad.

Energimæssigt skal vi også satse på, at transportsektoren gennemgår samme effektivisering som el- og varmesektoren. Regeringens ensidige satsning på at begrænse CO<sub>2</sub>-udslippet anser vi – set i lyset af den seneste tids debat om, hvad der giver klimaændringer og i hvilket omfang – for nytteløs og kortsigtet.

Vi er enige i, at mennesker har indflydelse på udviklingen i miljøet her på jorden, og vi vil også gerne give en bedre verden videre til vore børn og børnebørn, men dertil hører også en sund økonomi og sikkerhed for en stabil, konkurrencedygtig energiforsyning.

(Kort bemærkning).

**Elsebeth Gerner Nielsen (RV):**

Det høres så ofte: det der med, at der er danske virksomheder, som må lukke eller rejse til udlandet på grund af de grønne afgifter, og jeg kunne godt tænke mig fra fru Eva Møller bare at få nogle enkelte eksempler på virksomheder, der rent faktisk er flyttet til udlandet eller er lukket på grund af de grønne afgifter, specielt CO<sub>2</sub>-afgiften. Det er jo sådan stadig væk, at vi har de fjerde- eller femtelaveste energipriser i Europa, så derfor skal man faktisk rejse meget langt væk for at få de lavere energipriser.

Omkring Stålvalseværket kunne jeg godt tænke mig at få uddybet, hvori problemerne præcis består. Så vidt jeg er orienteret, er det yderst begrænset, hvad Stålvalseværket betaler i CO<sub>2</sub>-afgift. Til gengæld så er der nogle andre miljøkrav, som selvfølgelig gør det vanskeligt for Stålvalseværket, f.eks. kravene omkring støj og støv, arbejdsmiljø osv. Altså krav, der er opstillet af amtet.

(Kort bemærkning).

**Martin Glerup (S):**

Der er noget, jeg ikke helt forstår af fru Eva Møllers indlæg. Hvorfor er fru Eva Møller så ivrig efter at få slagtet guldkalven i form af at få DONG privatiseret?

Det er trods alt et samfundsgode og et aktiv for samfundet, at man har indsigt med den vigtige organisation.

Så siger fru Eva Møller, at Socialdemokratiet og regeringen har kulskræk. Kan fru Eva Møller ikke bekræfte, at uanset kulskræk er ca. 80 pct. af den danske energiproduktion i dag kulbase-

ret, og at der i »Energi 21« regnes med, at ca. 40 pct. vil være det i år 2005?

Så bliver der snakket om gulerodsmetoder og den grimme socialistiske retning, tingene har taget, og at De Konservative gerne vil have gulerodsmetoder, men det vil Socialdemokratiet ikke. I samme åndedrag bliver der sagt, at via gulerodsmetoden er vindmøllevirksomheder og røgrensningsvirksomheder rigtig kommet op på mærkerne. Hvad mener De Konservative egentlig om gulerodsprincippet: Det ene eller det andet?

(Kort bemærkning).

**Eva Møller (KF):**

Det Konservative Folkeparti mener, at vi i Danmark har et erhvervsliv, som er umådelig interesseret i at have et godt miljø, et erhvervsliv, som er ansvarligt, og som samarbejder med den til hver en tid siddende regering.

Det betyder, at vi på en lang række områder inden for miljøet har kunnet lave aftaler med erhvervslivet om, at man inden for en periode enten har skullet udfase bestemte ting eller har skullet mindske udslippet af bestemte ting. Dette kalder vi gulerodsmetoden. Her indgås en aftale med industrien om, at sådan og sådan gør vi.

I Socialdemokratiet tror man meget mere på, at nu skal vi lægge en afgift på, for så udfaser man nok tingene. Det gør man også, for dansk industri og erhvervsliv er dygtigt. Men der sker altid det med afgifterne, at så får man også samtidig flere penge i statskassen, så man kan oppuste det offentlige budget, hvorpå man efterfølgende kan sige, som vi ser det i disse dage: Nu skal der skæres ned på forbruget. Og så er det naturligvis det private forbrug, man skærer ned på, til trods for at man selv puster det offentlige budget og forbrug op.

Med hensyn til spørgsmålet om kulbaseringen kan jeg ikke helt garantere for det, men jeg tror gerne på hr. Martin Glerups tal om, at det er 80 pct. i øjeblikket og 40 pct. i, tror jeg, det var, år 2005. Men jeg taler om år 2030, og når jeg gør det, er det, fordi dette at bygge et kraftvarmewærk i dag jo ikke er noget med en investering og en afskrivningsperiode på 5 eller 7 år.

Vi ved, at værkerne kommer til at stå der og kommer til at fungere i minimum 30 år, og derfor er det for mig at se ganske interessant, at vi har gasreserver til 25 år og oliereserver til 19 år. De værker, jeg taler om, er i år 2030. Der er der absolut ingen kul i regeringens planer, og det så jeg gerne at der var.

Med hensyn til DONG og privatiseringen skal jeg sige, at da man i sin tid havde DUC som eneretsoperatør, var det danske arbejdspladser. Nu har den nuværende regering og dens forgængere af samme observans sikret, at vi får andre operatører ind, nemlig Statoil og Amara-da Hess. Det vil sige, at det bliver udenlandske arbejdspladser, og tilsvarende gælder på en lang række andre områder.

Hvis fru Elsebeth Gerner Nielsen havde lyttet godt efter, havde hun hørt, at Stålvalseværket betalte 13 mio. kr. i CO<sub>2</sub>-afgift i år, og at de i de sidste 5 år har brugt 140 mio. kr. på miljøinvesteringer.

(Kort bemærkning).

**Martin Glerup (S):**

Jeg synes, det ville være interessant at få at vide, og det var også det, som fru Elsebeth Gerner Nielsen spurgte om tidligere: Hvilke virksomheder er blevet lukket på grund af dansk energipolitik og CO<sub>2</sub>-afgifter? Lad os få en liste over dem. Og hvor mange er opstået af samme grund?

(Kort bemærkning).

**Elsebeth Gerner Nielsen (RV):**

Hr. Martin Glerup har allerede gentaget mit spørgsmål om, hvilke virksomheder man kan pege på, som er blevet lukket, eller som er flyttet til udlandet på grund af CO<sub>2</sub>-afgiften, og det skal jeg så mindeligt bede om at få nogle eksempler på.

Desuden vil jeg også gerne vide, hvad det er, Det Konservative Folkeparti frygter, når vi snakker om dansk konkurrenceevne. Det blev gentagne gange sagt fra fru Eva Møllers side, at dansk konkurrenceevne er under pres. Det stemmer bare ikke overens med nogle af de internationale undersøgelser af den danske konkurrenceevne, der er foretaget.

Lad mig bare nævne nogle af de fordele, der trækkes frem: Vi har et af de mest fleksible arbejdsmarkeder i Europa. Vi har en stabil rente, en stabil valuta og en stabil inflation. Arbejdsmarkedsbidraget for at ansætte arbejdskraft er meget lavt i forhold til de lande, vi konkurrerer med, og energipriserne er nogle af de laveste i Europa.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at vide: Hvad er det, der er så synd for dansk erhvervsliv? Hvor er det, dansk konkurrenceevne er truet?

(Kort bemærkning).

**Eva Møller (KF):**

Hver eneste gang vi lægger en afgift eller en skat på, som er rent national, og som ikke rammer de øvrige lande, er det klart, at så er det en trussel mod dansk erhvervsliv. Så kan vi håbe på, at andre lande opfører sig på præcis samme måde.

Baggrunden for, at vi er imod regeringens afgifter, er, at de ensidigt rammer Danmark. Hvis man kunne lave, som jeg sagde i min ordførertale, forpligtende, bindende internationale aftaler, ville vi se helt anderledes positivt på det.

Vi har gentagne gange hørt fra erhvervslivet, at de finder, det er en trussel, men jeg nævnte også i mit første svar, at dansk erhvervsliv er dygtigt, og indtil nu har de altså kunnet klare regeringens utallige skatter og afgifter.

Men erhvervslivet har det nøjagtig ligesom æslet, hvor der står nogle og siger: Kan den klare den, så kan den klare én til, kan den klare den, så kan den klare én til, og pludselig brækker æslet altså ryggen. Det er det samme, vi risikerer med dansk erhvervsliv.

Jeg kan ikke på stående fod give eksempler på erhvervsvirksomheder, som har drejet nøglen om, men jeg ved, at en lang række erhvervsvirksomheder har besluttet sig for at lægge yderligere produktion hos deres datterselskaber i udlandet i stedet for i Danmark. Jeg skal til næste gang, vi har energidebat, finde striben af virksomheder til fru Elsebeth Gerner Nielsen og hr. Martin Glerup, men jeg vil ikke nævne dem alle sammen. Jeg vil til den tid levere dem på tryk, for ellers kommer jeg garanteret til at overskride taletiden.

**Anni Svanholt (SF):**

Nogle forskere har forsøgt at rejse tvivl om menneskets påvirkning af atmosfæren, det, vi kalder drivhuseffekten. Den britiske videnskabsjournalist Caldar har for nylig påstået, at FN's klimaekspertes kun lytter til den forskning, der er politisk korrekt, og som bekræfter drivhuseffekten.

Den udlægning blev manet i jorden på en konference, som var arrangeret af Dansk Industri og CO-industri, hvor formanden for FN's internationale klimapanel, Bert Bolin, sagde, at Jordens gennemsnitstemperatur er steget omkring en halv grad i dette århundrede, og at klimapanelet har konkluderet, at en del af den opvarmning sandsynligvis skyldes CO<sub>2</sub> og menneskelig aktivitet på jorden.

Der er også for nylig kommet en rapport fra Verdensnaturfonden, der kan fortælle verdenssamfundet, at der foregår en nedbrydning af koralrevene, som sandsynligvis skyldes påvirkning på grund af CO<sub>2</sub>-udslip.

Vi siger: Vi tør ikke lade stå til eller vente og se tiden an. Vi vil nemlig ikke spille hasard med vores fælles fremtid. Der skal ikke føres noget endeligt bevis, og måske kan der overhovedet ikke føres noget endeligt bevis. Nej, den usikkerhed, der er, skal selvfølgelig komme vores fælles fremtid til gode. Der skal handles, og der skal arbejdes på at reducere CO<sub>2</sub>-udslippet i denne verden og specielt i den industrialiserede verden.

Vi skal derfor i Danmark have målsætninger for CO<sub>2</sub>-reduktionen både internationalt og nationalt, og vi skal arbejde stærkt for det, men det er langt vigtigere at sikre, at målsætningerne gennemføres i virkeligheden. Det er vi meget mere optaget af, men vi mener altså også, at det er og har været utrolig vigtigt at have overordnede styringsmidler i form af nogle CO<sub>2</sub>-målsætninger.

Derfor skal Danmark fortsat være drivkraften i internationale sammenhænge og drive på med at få nogle høje målsætninger for CO<sub>2</sub>-reduktionen. Vi mener, at vi ud over at have mål for år 2005 skal have præcise mål for år 2010, 2020 og 2030, og vi så gerne, at vi her i Danmark f.eks. satser på en målsætning på 30 pct. i år 2010.

Det er vigtigt med de overordnede målsætninger. Men det allervigtigste er dog, at virkemidlerne er tilstrækkelige og effektive nok til at gennemføre disse mål, og herunder taler vi i SF ikke for joint implementation, som flere ordførere har talt om. Vi opfatter det som at købe ren og skær aflad et eller andet sted ude i verden.

Vi mener, at vi har en forpligtelse til at gøre noget ved tingene hjemme hos os selv, til at have orden i eget hus, og her skal der gøres en forstærket indsats for at begrænse udslippene specielt på transportområdet. Vi kan jo håbe på, at den lille grønne pakke, som regeringen nu vedtager sammen med Enhedslisten og SF, i hvert fald kan trække i positiv retning, så der kan blive et noget bedre resultat.

Vi har set, at regeringen har fremlagt et CO<sub>2</sub>-regnskab for 1996. Om det må jeg sige at det er bestemt ikke opmuntrende læsning, for vi ville vel alle sammen gerne have, at det gik meget, meget bedre, og det går faktisk den gale vej. Den faktiske opgørelse viser, at det samlede

energiforbrug steg med 14 pct. og CO<sub>2</sub>-emissionen med 23 pct. i 1996 sammenlignet med 1995. Det korrigerede energiforbrug – det hedder det, når man trækker elhandel og klima i en eller anden forstand fra – er alligevel steget med 2,3 pct. og CO<sub>2</sub>-emissionen med 1,6 pct. i 1996.

Det kan vi altså under ingen omstændigheder være tilfredse med. Regeringen forklarer, at det skyldes eleksporten og den stigende udvinding af olie og gas i Nordsøen. Det er efter SF's mening en helt uacceptabel energipolitik, at Danmarks CO<sub>2</sub>-mål så let kan sættes over styr, fordi elværkerne fyrer op under de gamle kedler for at sælge el til Norge og Sverige.

Erhvervslivet, som er pålagt grønne afgifter, og som selvfølgelig skal stimuleres til at omstille energiforsyningen til miljøvenlig produktion, kan formentlig ikke se det helt fornuftige i at foretage investeringer, som slet ikke får nogen betydning i forhold til CO<sub>2</sub>-målene.

Vi synes, der er et forklaringsproblem. Hvordan vil regeringen undgå en lignende situation næste år? Efter SF's mening er der brug for nogle effektive styringsredskaber på dette område som f.eks. CO<sub>2</sub>-kvoter for elværkerne eller andre styringsmidler. Det må ikke være sådan, at Danmarks CO<sub>2</sub>-regnskab med ét slag bliver forringet på grund af eleksporten.

Jeg synes også, der er lyspunkter midt i det bedrøvelige CO<sub>2</sub>-regnskab. Der er blevet sagt nej til kul i Avedøreværk 2. Regeringen har besluttet sig for at sige stop for helt eller delvis kulfyrede kraftværker, og det er vi i SF meget tilfredse med. Vi forventer, at der nu er indledt en helt ny æra, og vi vil hermed gerne opfordre regeringen til at udarbejde en systematisk plan for helt at afvikle kullene, hvor de ældste og mest forurenende værker selvfølgelig skal skrottes først.

Jeg mener, at kullobbyen skal have klar besked: Nu er det tid til helt nye teknologier, der er brug for solopgangsteknologier. SF's prioritering vil her være, at vi skal satse på energibesparelser, energieffektivitet og en kraftig udbygning med vedvarende energi. Vi synes, det er godt, at vi har fået 1 pct. vedvarende energi, og vi holder fast i, at der skal ske en udbygning hvert år. Men det skal følges op, så teknologien også er klar til, at man kan gennemføre det, og det kan blive virkeliggjort.

Vi vil meget gerne have mål for energibesparelser, og at der i højere grad bliver en tilskyndelse til energibesparelser.

Og vi vil gerne have en målsætning for havmølleudbygningen, for vi anser havmøller for at være en af de nye store muligheder for at udnytte vindenergien. Og vi vil også meget gerne have sat ekstra skub i udviklingen af bølgekraft og udnyttelsen af solceller, og vi ønsker en handlingsplan for solcelleudbygningen, for vi tror, der ikke alene i Danmark, men også på verdensplan er meget store perspektiver i solcelleteknologien. Den er i øjeblikket lidt for dyr, men den kan kun blive billigere ved, at teknologien bliver udviklet, og at der bliver skabt et marked for afsætning af den.

Den fremtidige energiforsyningsstruktur – som jo altså er under overvejelse, idet der i øjeblikket foregår et reformarbejde i ministeriet – mener vi i SF skal være indrettet sådan, at den tager afsæt i »Energi 21«, således at energibesparelser, energieffektivitet og vedvarende energi fremmes. Og selvfølgelig skal det være sådan, at hvile i sig selv-princippet er fastholdt, og at vi har en decentral energiforsyningsstruktur.

Og vi ønsker ikke, at energiforsyningen kun skal være markedsorienteret, for vi vil have sikkerhed for, at miljø- og energipolitikken bliver bæredygtig, og dermed mener vi, at den fremtidige struktur skal indrettes således, at den netop fremmer dette.

I den forbindelse var det meget ønskeligt at få en folkelig debat om nogle forskellige modeller for den fremtidige energiforsyningsstruktur. Debatten om noget så vigtigt som den fremtidige energipolitik skal jo ikke blot foregå i elverdenen, i gasverdenen og i varmeverdenen, for det er noget, der vedrører os alle i det danske samfund.

Så vi håber, at miljø- og energiministeren vil lægge op til en folkelig debat og tilvejebringe de nødvendige muligheder og redskaber for, at det kan blive en virkelig folkelig debat om den fremtidige energiforsyningsstruktur.

**Elsebeth Gerner Nielsen (RV):**

I Det Radikale Venstre er vi stadig stolte af »Energi 2000«, som den daværende radikale energiminister udarbejdede i samarbejde med et bredt flertal i Folketinget, for den var også dengang en yderst ambitiøs plan, som blev gennemført på et tidspunkt, hvor den danske økonomi så noget ringere ud, end den gør for øjeblikket.

Dengang mente et stort flertal i Folketinget imidlertid, at et bedre miljø skulle der være råd

til, og i disse opgangstider på det økonomiske område kan man så glæde sig over, at Folketinget tidligere turde være ambitiøst på fremtidens vegne, og tak for det, for i dag var »Energi 2000« næppe blevet vedtaget med så mange stemmer, som den blev på daværende tidspunkt!

Jeg skal dog ikke undlade at sige tak til fru Eva Møller, som klart tilkendegav, at Det Konservative Folkeparti står bag »Energi 2000«.

Danmark er et af verdens rigeste lande, og vi bliver stadig rigere. F.eks. kan jeg nævne, at realindkomsten i 1998 vil stige med mellem 3 og 4 pct., og at vi samtidig kan glæde os over, at vi er et af de tre lande, som opfylder kravene med hensyn til ØMU'en, at der er overskud på betalingsbalancen, og at inflationen ikke overstiger 2 pct. Med andre ord har den danske konkurrenceevne og den danske økonomi det godt.

I den situation er det selvfølgelig vigtigt at tage stilling til et helt afgørende spørgsmål: Hvad skal rigdommen bruges til? Hvad skal den økonomiske vækst bidrage til? Hvilket liv, hvilket samfund og hvilken udvikling?

For Det Radikale Venstre er der ikke så meget tvivl: Rigdommen skal bruges til at afbetale både den økonomiske og den økologiske gæld, og samtidig skal vi bruge vores overskud til at få drejet den økonomiske udvikling i en sådan retning, at den holder sig inden for det økologiske råderum.

I stedet for en stor forbrugsfest for de få er det Det Radikale Venstres opfattelse at rigdommen og overskuddet skal bruges til at finde solidariske løsninger på de udfordringer, som vor generation konfronteres med, og for energiområdets vedkommende trænger mindst tre problemer sig på:

For det første fordelingsproblemet mellem u- og ilande: 85 pct. af verdens ressourcer bruges af 20 pct. af verdens befolkning, og hvis menneskene i tredjeverdenslandene skal have blot nogenlunde mulighed for at opnå en ordentlig levestandard, er det altså nødvendigt, at vi, som bebod den vestlige halvkugle, nedsætter vores energiforbrug.

For det andet tvinger hensynet til vore børn og børnebørn os til at begrænse vores forbrug, så der også er ressourcer til dem.

For det tredje tvinger drivhusproblemet ikke mindst den rige del af verden til at nedsætte forbruget af fossile brændsler.

Og endelig kunne man for det fjerde nævne de afledede miljøeffekter, som er forbundet med energiproduktionen og energiforbruget. Her

tænker jeg bl.a. på luftforureningen i byerne, som i dag udgør en væsentlig sundhedsrisiko.

Hvad angår det første problem, fordelingsproblemet mellem i- og ulande, finder vi det afgørende at yde vores bidrag til tredjeverdenslandene ved bl.a. at fastholde udviklingstakten i ulandsbistanden og i miljøforbedrings- og katastrofrehjælpsrammen.

Og gennem udviklingsbistanden har Danmark mulighed for at hjælpe ikke blot tredjeverdenslandene, men også de østeuropæiske lande med at hoppe nogle af de mest energislugende og forurenende trin i den industrielle udvikling over, og samtidig får Danmark mulighed for at stille den teknologi til rådighed for andre, som en aktiv national energi- og miljøpolitik har været med til at udvikle. For havde der ikke været en fremsynet dansk energi- og miljøpolitik, var det nok begrænset, hvad Danmark havde kunnet byde på med hensyn til eksempelvis løsninger af CO<sub>2</sub>-problemer i Østeuropa.

Lad mig med det samme understrege, at det jo ikke kun er gennem udviklingsbistanden, Danmark hjælper andre lande med at finde nye veje til fremskaffelse af bæredygtig energi. Mange af vore energiløsninger, f.eks. vindmøllerne, klarer sig faktisk fint på rent kommercielle vilkår. Men vi havde ikke fået udviklet vindmøllerne, hvis vi ikke havde haft en aktiv og indrømmet – dyr dansk energipolitik.

For det andet fordelingsproblemet mellem nutidens og fremtidens generationer:

For øjeblikket opfører vi os, som om vi er den sidste generation, og spiser løs af spisekammeret uden at sørge tilstrækkeligt for at fylde det op, og dette problem er først og fremmest af kulturel karakter, idet vi lever i en kultur, hvor vi gradvis er blevet vænnet af med at tænke på os selv som en del af en større helhed, der rækker ud over os selv. Med høvding Seattles ord: Vi har glemt, at vi låner Jorden af vore børn.

Spørgsmålet er så: Hvordan får vi etableret det nødvendige værdi- og holdningsskifte, der kan fungere som løftestang for en større solidaritet over for fremtidens generationer? Hvordan bliver vi bedre til at tænke i »vi« og i »fremtid« i stedet for at tænke i »jeg« og i »her og nu«?

Velfærdssamfundets største problem er vel netop dets kortsynethed, for takket være vores rigdom og vores evne til at omfordele denne rigdom gennem forskellige institutioner og apparater er vi kommet til at tage det for givet, at der er nok til alle, og at der nok skal blive sørget for alle. Vi tager det således også for givet, at

der vil være nok til dem, der kommer efter os. Der vil blive sørget for dem, tænker vi, som er børn af væksten og velfærd!

Spørgsmålet om udviklingen fra velfærdsstat til velfærdssamfund drejer sig således også om at udvide vores opfattelse af lighed og frihed til også at omfatte de ufødte, og gennem folkeoplysning, debat og information er det tvungende nødvendigt at få pirket til det snæversyn og kortsyn, som desværre stadig er en vigtig trend i vores samfund. Men at der alligevel er grund til at være optimist, bevidnes af den stadig større miljøbevidsthed i brede dele af befolkningen, og at mange mennesker faktisk er parate til at yde en indsats til fordel for et bedre miljø.

Hvad angår det tredje problem, drivhuseffekten, vil jeg understrege, at det for Det Radikale Venstre er afgørende, at Danmark går i front både nationalt og internationalt med hensyn til at opstille bindende CO<sub>2</sub>-mål. Og vi hilser med tilfredshed, at det omsider er lykkedes at få EU til at konkretisere sine CO<sub>2</sub>-mål, og vi ser med en blanding af håb og frygt frem til det globale miljømøde i New York om 1½ måned, hvor temaet også bliver energi og drivhuseffekt.

Hvad angår vores egen CO<sub>2</sub>-indsats, vil vi sætte alle sejl til for at nå målet: en 20 procents reduktion af CO<sub>2</sub> inden år 2005, og tilslutte os 25 pct.-målsætningen for år 2010. Og den økonomiske vækst vil sandsynligvis betyde, at det bliver nødvendigt med yderligere tiltag for at sikre en reduktion af CO<sub>2</sub>-udslippet.

Og jeg behøver vel ikke at nævne, at for Det Radikale Venstre vil det ikke være uvelkomment at bruge markedsmekanismen til at tvinge produktion og forbrug i retning af større bæredygtighed.

Og grønne afgifter gennemført via både nationale og internationale foranstaltninger er for os at se et nødvendigt redskab i arbejdet for at nå CO<sub>2</sub>-målene, men disse redskaber skal selvfølgelig bruges fornuftigt, sådan at den danske konkurrenceevne ikke trues.

I den sammenhæng har regeringen foretaget en række analyser af, hvordan den nuværende CO<sub>2</sub>-afgift rammer den danske konkurrenceevne i forskellige virksomheder, og alt tyder på, at den danske konkurrenceevne har det udmærket.

Hvad angår eksempelvis Stålvalseværket, som vi jo alle sammen har været bekymrede for, er vi heldigvis landet på en sådan måde, at CO<sub>2</sub>-afgiften for Stålvalseværket kun udgør

omkring 7,3 mio. kr. og ikke, som en ordfører tidligere nævnte, 13 mio. kr.

Det er stadig væk penge, men mange af disse penge vil kunne føres tilbage, ligesom det i det hele taget er tilfældet for CO<sub>2</sub>-afgifterne, at de føres tilbage til virksomhederne i form af energitilskud. Der er faktisk ikke nogen af CO<sub>2</sub>-afgifterne i den sidste grønne afgiftspakke, der vil ende i statskassen.

Hertil kommer selvfølgelig en kæmpesatsning på udbygningen af den vedvarende energi og på flere energibesparelser, og her er det glædeligt, at det går susende godt på vindmølleområdet.

I den sammenhæng kunne man ønske sig, at det kommer til at gå mindst lige så godt på en række af de andre vedvarende energi-områder, og på den baggrund vil jeg opfordre til, at Energi- og Miljørådet bliver bedt om at se på, hvordan de eksisterende tilskudskroner bruges mest hensigtsmæssigt, for der er ikke brug for hovsaløsninger, men for en langsigtet strategi også for den offentlige tilskuds- og investeringspolitik, så vi når målet: en udbygning af den vedvarende energi med 1 pct. om året frem mod 2030.

Og kulstoppet siger vi tak for. Vores arbejde for at undgå både et Århusværk og et Avedøreværk på kul har heldigvis ikke været forgæves.

Fremover drejer det sig nu om at få en hensigtsmæssig forsyningsstruktur, som gør det muligt at producere el og varme sammen, og mindre enheder og fleksible løsninger kombineret med nye organisationsformer på energimarkedet er nogle af de redskaber, som skal bringes i anvendelse.

Hertil kommer, at den internationale udvikling på energiområdet selvfølgelig vil få konsekvenser for den danske energiforsyning og dens struktur.

Jeg håber derfor, at man i Miljø- og Energiministeriet vil være parat til at opstille forskellige scenarier for, hvorledes liberaliseringen af energimarkedet vil påvirke vore muligheder for at føre en grøn energipolitik. Er der brug for justeringer på forsynings- og distributionssiden? Hvordan indretter vi os, så vi både tilgodeser liberaliseringen og samtidig har en høj miljøprofil på energiområdet? Som led i et sådant analysearbejde vil det være særlig interessant at se på mulighederne for at fremme salget af grøn el.

Lad mig til sidst nævne energipolitikens smertensbarn, nemlig trafikken:

CO<sub>2</sub>-udslippet fra trafikken er steget med 16-20 pct. i perioden 1988-1997, og målet er som sagt en stabilisering i år 2005. Og hvordan når vi det mål, når priserne på kollektiv transport er faldet med 40 pct. i perioden 1980-1994, mens det relative fald i benzinprisen har været på 40 pct.?

Ja, en del af løsningen er fundet ved forhandlingsbordet mellem regeringen, SF og Enhedslisten inden for det sidste døgn, og det er en overordentlig fornuftig løsning, vi her har fået strikket sammen. For første gang i lang tid falder prisen på kollektiv trafik, og hvis vi nu følger denne lille succeshistorie op med et fornuftigt investeringsprogram for tog- og godstransport, så er vi kommet endnu et skridt i den rigtige retning: et Danmark som foregangsland, et Danmark på skinner.

(Kort bemærkning).

**Peter Hansen-Nord (V):**

Det Radikale Venstre jo er kendt for at være et økonomisk ansvarligt parti, og derfor vil jeg i relation til de dagsordener, der foreligger, spørge fru Elsebeth Gerner Nielsen, om man i Det Radikale Venstre har gjort sig nogen tanker om de ting, der står i dagsordensforslaget fra Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet, f.eks. om omsættelige miljøtilladelser og om joint implementation, altså fælles gennemførelse, osv. Er det politiske instrumenter, vi kan operere videre med og få en forståelse for fra De Radikale?

Her tænker jeg også på den politiske fremtid, altså på, at den grøft, der måtte eksistere i dag, ikke bør graves dybere end højst nødvendigt.

Jeg synes derfor, det kunne være interessant at vide, om De Radikale har gjort sig nogen tanker om nogle af de nye instrumenter, som internationale eksperter jo også peger på, og om det er noget, man vil gøre noget ved.

Kan vi få et svar på det i stedet for det, vi allerede kender?

(Kort bemærkning).

**Elsebeth Gerner Nielsen (RV):**

Joint implementation kan man jo forstå på forskellige måder, men i Det Radikale Venstre er vi selvfølgelig tilhængere af at gøre alt, hvad der er muligt, for at stille bæredygtig teknologi til rådighed for andre lande, altså for tredjeverdenslande og for østeuropæiske lande, og det er præcis det, vi har mulighed for bl.a. gennem DANCED og gennem Østpuljen.

Vi er til gengæld ikke tilhængere af, at det skal være på en sådan måde, at vi ikke selv behøver at gøre en indsats på CO<sub>2</sub>-området her i Danmark, at vi betaler vi os fra det og lader udlandet gøre det. Og grunden til det er, at vi mener, det er nødvendigt, at vi her i Danmark sætter os nogle ambitiøse mål for på den måde at tvinge en teknologisk udvikling igennem, som også andre lande senere kan få gavn af. På vindmølleområdet har vi et fint eksempel på, hvordan vi har gjort det. Vi har haft ambitiøse mål, vi har givet tilskud til den vedvarende energi, og derfor har vi fået udviklet en teknologi, som andre lande nu kan få glæde af.

Omkring omsættelige miljøtilladelser vil jeg sige, at min holdning til dem er lidt ulden, fordi jeg er bekymret over de muligheder, der kan ligge i det, for, at man så at sige kan betale for at få lov til at svine.

(Kort bemærkning).

**Peter Hansen-Nord (V):**

Jeg opfatter stadig væk Det Radikale Venstre som et markedsorienteret parti sådan rent økonomisk, og derfor må jeg igen sige: Ja, sådan vil det selvfølgelig være i en periode, indtil prisen så et givet sted kommer højt op igen, og så vil det flytte rundt, sådan at Europa kommer på et fælles niveau. Det er jo sådan set det, der er ideen.

Er det ikke noget, De Radikale bedre kunne acceptere, at Europa samlet set kommer op på et reduktionsmål, som gælder alle, i stedet for, som vi ser nu, at Danmark flyver helt heroppe, og alle de andre lægger sig hernede og kigger på, hvad der foregår? Er man virkelig af den opfattelse, at man kan præge forhandlingerne ved at løbe ti meter foran alle de andre, når der kun er tyve meter til målet, og så tro, at man derved kan få de andre med? Er det en god forhandlingsteknik?

(Kort bemærkning).

**Elsebeth Gerner Nielsen (RV):**

Jeg synes, det er interessant, når man rejser lidt rundt i verden, at kunne konstatere, at Danmark får vældig meget ud af at være et foregangsland, at vi får vældig meget ud af at være ambitiøse på miljøets og fremtidige generationers vegne.

Vi kan tage sådan noget som de ozonnedbrydende stoffer. Her kan vi jo konstatere, at takket være, at Danmark havde en fornem politik på det nationale niveau, så lykkedes det os rent faktisk at få de andre EU-lande med.

Og på samme måde kan det gå på energiområdet. Der føler jeg mig overbevist om, at hvis vi sørger for at feje for egen dør først, hvis vi sørger for at have en vellykket CO<sub>2</sub>-politik, så er der stor chance for, at vi kan tjene som forbillede og blive foregangsland for en række andre lande.

(Kort bemærkning).

**Peter Hansen-Nord (V):**

Nu nævner fru Elsebeth Gerner Nielsen CFC-gasserne – jeg mener, det er Montrealprotokolten. Det var for øvrigt et af de første steder, hvor joint implementation blev anvendt for at nå målene. Det understreger vel egentlig, at det er et godt politisk instrument til at opnå nogle fælles internationale målsætninger.

Så jeg må endnu en gang vende tilbage til klimapolitikken i øvrigt for de andre drivhusgasser og spørge: Er det nogle politiske instrumenter, man kunne få De Radikale til seriøst at overveje at arbejde videre med, både den fælles gennemførelse, som er joint implementation, og de omsættelige miljøtilladelser, som vil være en naturlig følge?

For lige så snart den fælles gennemførelse har nået et vist niveau, så kan man lægge det ud i markedet; det er kun et spørgsmål om at lave reglerne rigtigt og lade markedet selv sætte prisen. Ved de gode eksempler, som fru Elsebeth Gerner Nielsen selv nævner, har man netop anvendt de politiske instrumenter, som jeg nu spørger De Radikale, om de har overvejet at tage med i deres partiprogram.

(Kort bemærkning).

**Eva Møller (KF):**

Jeg skal blot give tilslutning til det, som hr. Peter Hansen-Nord netop har sagt. Jeg vil gøre opmærksom på, at her havde vi jo faktisk nogle aftaler, hvor man brugte gulerodsmetoden og ikke stokkemethoden, og hvor man lavede nogle frivillige aftaler – men det var selvfølgelig også på et tidspunkt, hvor vi havde en borgerlig regering, som tror på, at det rent faktisk virker. Det glæder mig da, at fru Elsebeth Gerner Nielsen kan erindre den tid og også kan erindre, at de aftaler virkede nøjagtig lige så godt, og at vi ikke havde alle disse problemer med at sikre virksomhederne gode vilkår.

(Kort bemærkning).

**Elsebeth Gerner Nielsen (RV):**

Det Radikale Venstre er meget tilhænger af at bruge markedsmekanismen dér, hvor det overhovedet kan lade sig gøre, men for os er det aldeles afgørende, at vi får integreret de eksterne omkostninger.

De omkostninger, der ikke af sig selv bliver værdisat af markedsmekanismen, skal vi som politikere sørge for at værdisætte og så få dem integreret i markedspriserne og derefter lade markedet løse miljøproblemerne. Det er den strategi, vi på lang sigt arbejder efter. Vi går med andre ord efter højere grønne afgifter, altså nogle priser på energi, der afspejler de reelle miljøomkostninger, men til gengæld skal vi selvfølgelig have reduceret nogle af de andre omkostninger, der er forbundet med at producere.

Så på den måde kan jeg sige til hr. Peter Hansen-Nord: Ja, vi er så absolut tilhængere af at bruge markedsmekanismen.

Omkring joint implementation vil jeg sige: Vi er tilhængere af, at vi også sørger for at hjælpe tredjeverdenslande og østeuropæiske lande til at reducere deres CO<sub>2</sub>-mål, men det udelukker ikke, at vi har en stor forpligtelse til selv at gøre noget nationalt, i og med at vi har et CO<sub>2</sub>-udslip pr. indbygger på 12 t; det er vi nødt til at gøre noget ved.

Omkring de omsættelige forureningstilladelser: Vi er ikke færdige med at vurdere, om det er en løsning, der kan bruges. Hr. Peter Hansen-Nord har jo fuldstændig ret i, at i nogle sammenhænge er de blevet brugt succesfuldt i en international sammenhæng; men det er ikke ensbetydende med, at vi mener, de kan bruges i alle sammenhænge.

**Anden næstformand (Henning Grove):**

Hr. Kim Behnke som ordfører.

**Kim Behnke (FP):**

Med de mange store og små sager, der er i dansk energipolitik, fristes man jo til at sige, at den tilbagevendende tradition, vi har haft med en enkelt årlig energidebat, måske ikke er tilstrækkelig. Måske er der i virkeligheden så mange punkter på den energipolitiske dagsorden, at vi havde brug for mere end én dag til at diskutere dem.

Specielt når man ser den måde, hvorpå regeringen handler, den måde, hvorpå regeringen bruger sit mandat til at træffe store beslutninger



hen over hovedet på Folketinget. Jeg tænker i den forbindelse selvfølgelig på det kulstop, som regeringen blot meddelte Folketinget ved at oversende en fotokopi af en pressemeddelelse.

Folketinget bliver på energiområdet præsenteret for alt lige fra regler om, hvilke CO<sub>2</sub>-afgifter der skal være på ludbehandling af tovværk og senest på vask af restaurationsduge og sengelinned. Den slags bitte små petitesser skal Folketinget tage stilling til; dér er det ganske vist ikke miljø- og energiministeren, men derimod skatteministeren, der forelægger forslagene, men det er dog trods alt energipolitik.

Men når regeringen ensidigt går ind og træffer beslutning om en så drastisk ændring af dansk energipolitik som det store kulstop, får vi ikke forelagt nogen beregninger, vi får ikke at vide, hvor mange millioner eller hundreder af millioner kroner det vil koste det danske samfund, og der er ingen debat i Folketinget. Vi får bare oversendt en fotokopi af en pressemeddelelse – det er efter Fremskridtspartiets mening aldeles utilfredsstillende – og så skal vi i dag under en samlet årlig energidebat have nogle få meningsudvekslinger omkring lige præcis det.

Ikke fordi vi i Fremskridtspartiet mener, at den del af aftalen, der drejer sig om skrotning af gamle kraftværker, er dårlig; tværtimod synes vi, det er en god ide, at vi får skrottet nogle af de gamle osende kulkraftværker. Til gengæld synes vi, det er direkte dumt af Danmark, at vi fraskriver os muligheden for at få opført nogle multibrændselsanlæg som f.eks. det første Avedøre 2-projekt, hvor vi ville få et anlæg, der ville give os sikkerhed for forsyning i ganske mange år fremover, al den stund man kunne lade kulpriser, gaspriser og forsyningssikkerhed indgå i den daglige vurdering af, hvad man skulle indfyre med. Men nej, det skal vi ikke i Danmark.

Men af dem, der er tilhængere af kulstop og tilhængere af et nej til et kulfyret eller multibrændselsanlæg i Avedøre, får vi også at vide, at det derimod på vindmølleområdet er utrolig vigtigt, at vi bliver ved med at give store statstilskud til opstilling af vindmøller og til forskning i vindmøller, for kun hvis der er et hjemmemarked, er man i stand til at overbevise omverdenen om, at den skal købe vore vindmøller, og ellers er danske industrivirksomheder, som producerer vindmøller, ikke i stand til at sælge dem.

Nøjagtig det samme gør sig jo gældende inden for kraftvarme og inden for multibrænd-

selsteknologien. Når vi prøver at overbevise kineserne om, at de til det kraftværk, de opfører hver eneste uge – ikke det samme, men et nyt – burde købe et i Danmark i stedet for at bruge noget gammel, udrangeret eller forældet teknologi, så er det tilbagevendende spørgsmål: Hvis jeres teknologi er så god, hvorfor har I så ikke selv anvendt den? Og dér er svaret så: Det er, fordi vi har et flertal i Folketinget, som af rent ideologiske grunde har forhindret os i at opstille disse nye, velfungerende multibrændselsanlæg.

I stedet for har vi valgt i Danmark at satse ensidigt på naturgassen. Efter vores mening er det en dumhed. Vi kommer til at fortryde det. Der vil blive debatter i dette Folketing – det kan godt være, at det først bliveer om 5 eller 10 år, men der vil blive debatter – hvor ordførere fra andre partier vil bebrejde dem, der i disse dage udgør flertallet bag den ensidige satsning på naturgas. Vi vil begå den samme fejl, som vi begik i 1960'erne og i begyndelsen af 1970'erne, dengang man satsede ensidigt på olien, så vi fik et samfund, der var utrolig sårbart og afhængigt af oliepriserne, af udsving på områder, vi ikke selv var herre over.

Åh, men på naturgasområdet gør der sig det særlige gældende, at vi ikke alene har 100 pct. forsyning fra den danske del af Nordsøen, vi har oven i købet et overskud af gas fra Nordsøen, så stort et overskud, så vi kan sælge til udlandet. Bevares, men hvor længe? Ja, de seneste prognoser vidner jo altså om, at om 25 eller 30 år så er det slut.

Derfor synes vi ikke i Fremskridtspartiet, at det er særlig fornuftigt, at vi bliver ved med at lave aftaler om at sælge gas til udlandet. Når vi har gjort så mange danske forbrugere, så mange virksomheder og så mange kraftvarmeværker afhængige af naturgassen, bør vi primært bruge den her i landet, så længe lager haves. Derudover er vi selvfølgelig nødsaget til at indgå aftaler med andre lande – det vil nok primært blive Norge – om levering af gas på det tidspunkt, hvor vores egne felter løber tør.

Men den infrastruktur, der skal være på Nordsøen, skal være en infrastruktur, som er fornuftig, og som hænger sammen også økonomisk; det skal ikke, som vi har indtryk af det gør, handle mere om ideologi – eller sagt liged: om, at der er nogle partier, der ikke kan lide A.P. Møller-gruppen, altså DUC, og derfor skal den have én over fingrene.

Vi mener, at det danske samfund skal være DUC evigt taknemlig for, at de ikke bare har

sørget for olie og gas til det danske samfund, men rent faktisk også har formået at give betalingsbalanceforbedringer på mellem 5 og 6 mia. kr. om året, hvilket jo i den grad har gavn timer dansk samfundsekonomi.

Nu kan det godt være, at DUC's æra i Nordsøen er ved at nærme sig afslutningen, fordi der er andre firmaer, der kommer ind på markedet, og fordi vi måske skal importere gas fra eksempelvis Norge. Men i den tid, der – havde jeg nær sagt – er tilbage for DUC, skal vi efter vores opfattelse behandle dem ordentligt, og vi skal sørge for, at de infrastrukturinvesteringer, der bliver foretaget derude, er fornuftige.

Vi kan ikke forstå, hvorfor man ikke for længst har lavet beregninger af, hvad det vil koste at lave et dobbelt gasrør til Nordsøen, ikke til Arnefeltet, men i stedet for f.eks. til nuværende pumpestationer og behandlingsplatforme på Nordsøen, således at vi måske også kunne slippe for at bygge et gaslager i Tønder, hvis vi opnåede den fornødne forsyningssikkerhed ved at have et dobbelt gasrør til Nordsøen.

Nok om naturgassen – og dog! Jeg skal lige sige, at når det gælder liberalisering af gasmarkedet, så undrer det os, at regeringen fortsat fører strudsepolitik. Man stikker hovedet i busken og håber på, at så går det onde, at man vil have liberaliseret markedet, nok over; men det gør det ikke. Vi efterlyser i den forbindelse en lige så aktiv dansk deltagelse i kampen for at få liberaliseret gasmarkedet, som der er aktiv dansk deltagelse på så mange andre områder. Specielt har fjernvarmeverkerne jo ret i den kritik, de med forøget styrke har rejst i det sidste halve års tid, af deres muligheder for frit at kunne købe gas hos udenlandske leverandører, hvis de er billigere.

Det samme gør sig gældende omkring elliberaliseringen. Regeringen har udelukkende foretaget sig ting det sidste års tid, som har været med til at forhindre en egentlig elliberalisering. Der er ikke mulighed for danske forbrugere, hvad enten det er en stor industrivirksomhed eller enkeltkunder, for at bestemme, hvor man vil købe sin elektricitet. I stedet har man lagt en hel masse hindringer i vejen for den danske elbranche. Værst er selvfølgelig NESA-sagen, hvor man greb ind med et lovforslag og vedtog en lov, der efter vor mening var både grundlovsstridig og EU-stridig.

Lige præcis på elområdet er det vor opfattelse, at Danmark burde udnytte de muligheder, vi har for at eksportere strøm, som er fremstillet

miljøvenligt og til en lav pris. Hvorfor må Danmark ikke være et sted, hvor der produceres strøm til en lang række andre lande, sådan at vi kan få udfaset deres miljøskadelige teknologier? Vi synes, det vil være en god idé.

Derudover er det også Fremskridtspartiets opfattelse, at det er en god idé, at vi sparer på strømmen, og at vi sparer på energien; men den måde, man sparer på, skal være sådan, at forbrugerne kan se fornuft og sammenhæng i tingene, og ikke bare fordi man bliver ved med at lægge ekstra afgifter på.

Når jeg som forbruger får mit girokort og skal betale min elregning, kan jeg konstatere, at størsteparten af elregningen er afgifter til staten. Jeg kan ikke ved at ændre mit forbrugsmønster – sende signal, bruge markedsekonomien, og hvad man ellers siger fra regeringens side – påvirke, hvordan mit elværk fremstiller strømmen, om det sker ved afbrænding af biomasse eller med vindmøller, eller om det måske sker ved afbrænding af kul. Hvis man derimod flyttede afgiften til at ligge direkte på råvaren, ja, så havde vi som forbrugere mulighed for at sende et signal til producenterne, et signal om at bruge det, der er billigst og mest miljøvenligt.

Og apropos vindmøller glæder det mig selvfølgelig at høre den debat, der har været i dag, omkring de havbaserede vindmøller. Men det undrer mig også, at partier som Socialdemokratiet, SF og Enhedslisten lige pludselig er blevet så begejstrede for disse havbaserede vindmøller.

Det er jo de samme partier, der, når det gælder opsætning af noget så simpelt som et iskagehus eller bare et skilt nede på stranden, der viser, i hvilken retning, man skal gå for at finde et iskagehus, ja, så laver man forbud og forbud og forbud, for det ødelægger jo vores kystlinje. Men nu vil man altså gerne plastre hele havet uden for kystlinjen til med vindmøller. Det hænger ganske enkelt ikke sammen.

Men havvindmøller, det er en god idé. Jeg håber så, at de samme partier også kan indse, at det ærlig talt ikke er til skade for det danske samfund, at der står et enkelt iskagehus her og dér langs de danske kyster.

Det sidste, jeg skal sige, er, at Fremskridtspartiet stadig væk ønsker at arbejde for at få Dansk Olie Og Naturgas privatiseret. Og med hensyn til Østeuropa er det vores opfattelse, at regeringens, Folketingets og det danske samfunds indsats skal være at få de usikre atomkraftværker i Østeuropa afviklet, frem for at vi bedrevende

kommer rendende og vil prakke dem vindmøller og alt muligt andet på i Østeuropa.

Og endelig skal jeg sige, at vi selvfølgelig kan støtte den dagsorden, vi selv er medforlagsstiller til, og ikke kan støtte den dagsorden, som Socialdemokratiet, SF, Enhedslisten og De Radikale har foreslået.

### **Bent Hindrup Andersen (EL):**

Vindmøller på havet har fået et gevaldigt skub fremad. Det skyldes dog ikke i første række elselskabernes iver for det; vindmøllerne har altid skullet presses ned i halsen på elselskaberne. Nej, det skyldes dels, at de nu har fået konkurrence fra vindmøllelav, som vil på havet, og dels kulstoppet, som betyder, at havbaseret vind er det billigste middel til reduktion af CO<sub>2</sub>-udledningen fra elværkerne.

Jeg vil gerne rose miljø- og energiminister Svend Auken for at have indført kulstoppet. Men først da energibevægelserne via finansloven for i år fik reel mulighed for at puste elselskaberne kraftigt i nakken, fik elselskaberne fingeren ud. Oven i det har kulstoppet nu presset dem yderligere.

Indtil de beskedne 5 mio. kr. til havvindmøllelav kom på finansloven i år, var elværkernes planer for havmøller meget luftige; år 2004 blev nævnt som en mulig tidshorizont. Nu ser vi imidlertid, hvorledes hele elsektoren er på vild jagt efter de mest attraktive havområder, og det er da et herligt syn, som jeg synes er et ganske pænt resultat af en lille bevilling på sølle 5 mio. kr. på finansloven til konkurrenterne, nemlig energibevægelserne – og det var ganske bevidst, kan jeg hilse og sige.

Men bortset fra dette lille lyspunkt er der nu ikke meget at råbe hurra for på energiområdet. Det skyldes en energipolitik, som i de langsigtede målsætninger og hensigtserklæringer ser ganske fornuftig ud, men som i praksis går den stik modsatte vej. Det handler om oprustning til EU's liberaliserede energimarked, hvor man vil ud og tjene penge. Det handler om hurtigst mulig udnyttelse af Nordsøens energiressourcer i fin forståelse med de multinationale selskaber som Texaco og Shell og A.P. Møller, som har sugerøret nede i det danske arvesølv.

Det handler ikke om energipolitik, det handler om så hurtigt som muligt og med så meget som muligt at forbedre statsfinansierne, handelsbalancen og betalingsbalancen. Rovdriften på Nordsøens energiressourcer skæpper i kassen, og der tegner sig et klart billede af, at regeringen

retter hele energisektoren ind efter størst muligt forbrug af naturgas også til eksport, uanset at det er dybt uansvarligt ud fra et forsyningssikkerhedsmæssigt aspekt.

Enhedslisten ønsker en helt anderledes energipolitik end den, regeringen er gået efter i praksis. På enkelte punkter kan vi finde sammen, men overordnet set er regeringen gået to skridt baglæns, hver gang vi andre trækker den et lille skridt i den miljørigtige retning. Lad mig illustrere med en række eksempler:

Enhedslisten støttede, at der lægges loft over statstilskuddet til naturgassalget i Danmark. Dels vil det give samfundet en større andel i udnyttelsen af Nordsøens energiressourcer, dels vil det begrænse den voldsomme rovdrift, der sker på vore naturgasressourcer, en energiressource, som burde udnyttes med kløgt i en langsigtet dansk energipolitik, hvor forsyningssikkerhed og omstilling til vedvarende energi er målet.

Samtidig gør regeringen alt for at øge produktionen af naturgas fra Nordsøen, bl.a. ved at tillade bøjelast af olie i Nordsøen, så også naturgasproduktionen kan sættes op, ved at arbejde for flere naturgaslagre, f.eks. i Tønder, så eksportmulighederne øges, og ved at udbygge kraftværker baseret på naturgas. Regeringen er i fuld gang med at tilpasse den danske naturgassektor til den kommende EU-liberalisering, hvor den nuværende eksport af halvdelen af den gas, der hentes op, kan øges yderligere.

Enhedslisten støttede regeringens stop for nye kulkraftværker dels for at bremse væksten i CO<sub>2</sub>-udledningen fra energisektoren, og dels fordi Danmark overhovedet ikke har brug for ny kraftværkskapacitet; i stedet skal der sættes på omstilling til vedvarende energi og energi-besparelser.

Regeringen derimod bruger kulstoppet som baggrund for et øget forbrug af naturgas, hvilket allerede er kommet til udtryk i tilladelsen til et stort naturgasfyret Avedøreværk 2, som der hverken el- eller varmemæssigt er behov for, og som alene er en del af strategien for en øget dansk eksport af strøm til det liberaliserede europæiske marked. Ved overgang fra kul til naturgas ser CO<sub>2</sub>-regnskabet efter regeringens mening ikke helt så slemt ud, selv om sigtet er større eksport.

Ifølge dagens aviser ser man det samme i Norge, hvor der er ved at blive mobiliseret en voldsom modstand mod to store naturgaskraftværker, hvis formål alene er at pumpe strøm ned i Europa.

Enhedslisten støttede CO<sub>2</sub>-afgifterne på erhvervslivet og Elsparefonden for at sætte gang i energibesparelserne; men regeringen vil tilsyneladende ikke lægge pres nok på erhvervslivet eller styre elværkernes investeringsmidler ind i energibesparelser, og derfor stiger energiforbruget stort set uændret. For eksempel kunne den del af erhvervslivets CO<sub>2</sub>-afgift, som er øremærket til energibesparelser, og som erhvervslivet prøver at boykotte i håb om at få pengene tilbage som skattelettelser, anvendes til andre formål, f.eks. ved at overflytte en del af midlerne til Elsparefonden eller udvide tilskudsordningen til også at omfatte investeringer i f.eks. et solcelleprogram.

Enhedslisten ønsker at omstille dansk landbrug til økologisk landbrug, der har lavt energiforbrug som følge af, at der ikke bruges kunstgødning og pesticider, og af, at staldsystemerne ændres fra energislugende moderne stalde til udnyttelse af landbrugets egne halmressourcer.

De forenede gyllepartier og pyromanerne – bestående af regeringen, SF og de borgerlige – vil i stedet støtte det industrialiserede landbrug ved at pumpe store statsmidler i økologisk misrøgt i form af biogas og halmafbrænding. Biomasseaftalen og den voldsomme satsning på biogas er og bliver en støtteordning til industrielt landbrug, herunder de store svinefarme, og blokerer for en økologisk omstilling af dansk landbrug.

Jeg kan f.eks. oplyse, at en af virkningerne af finanslovens aftale om flere midler til biogassfælesanlæg er en årlig forøgelse af omkostningerne til vejtransport af gylle med 24 mio. kr., dvs. mere end det årlige tilskud i forligsteksten mellem regeringen og SF, som er på 22 mio. kr. årlig i gennemsnit. Set over anlæggenes 20-årige levetid medfører det samlede tilskud på 88 mio. kr. en transportudgift på næsten en halv milliard kroner.

Anlæggene er ikke økonomisk bæredygtige og kan aldrig blive det. Der frembringes årligt ca. 50 mio. t gødning i dansk landbrug. Det er uden perspektiv at fortsætte med en energipolitik, der indebærer, at denne gødningsmængde skal transporteres til store biogasanlæg og i øvrigt også retur. Det vil kolliderede med nødvendigheden af at reducere transportarbejdet i samfundet. Energiregnskabet holder i øvrigt heller ikke. Den energi, man får ud som overskud, kan lige nøjagtig dække det, det koster at varme dyrene op i staldene i stedet for at bruge de halmbaserede husdyrsystemer.

Samtidig er der tale om et direkte tilskud til specielt de store svinefabrikker, et tilskud til at fastholde fejlinvesteringer i staldsystemer, der er baseret på gylleopsamling. Det er dårligt for dyrevelfærdet, og det forhindrer, at halmen anvendes i landbruget, så den bliver i kredsløbet og opbygger et humusindhold.

I øvrigt så vil alene halm delen i biomasseaftalen betyde en fejlinvestering på små 7 mia. kr. i halmfyr, som overhovedet ingen nytte er til, 7 mia. kr., der ville kunne gøre underværker i udbygningen af havbaserede vindmøller i Kattegat.

Der er dog tegn på, at det går bedre nu. Ved det forlig, der er indgået i de sidste par dage, og som har været omtalt før, lægges der for første gang afgifter på indkøb af nye biler, og dette provener bruges til en fornuftig ting: til for første gang i mange, mange, mange år at sænke billetpriserne i den kollektive trafik. Det er efter vores opfattelse et meget fint resultat.

Jeg ser også det dagsordensforslag, som Socialdemokratiet, SF, Det Radikale Venstre og Enhedslisten har stillet, som et godt initiativ, der peger på, at vi måske begynder at gå i den rigtige retning – og det betyder, at vi skal have flere fælles initiativer, hvor Enhedslisten også er med. Hvis dette folketingsflertal skal kunne manifestere sig på en ægte grøn måde, forudsætter det imidlertid en omstilling af og en sammenhæng i regeringens og SF's miljø- og energipolitik.

Enhedslisten står bag den foreslåede dagsorden, fordi den griber ind i de kommende års investeringer og forskningsmidler på energiområdet. Det er indgreb, som vil dreje investeringerne i retning af større investeringer i vedvarende energianlæg inden for havmøller, solceller og bølgeenergi, en drejning, som er afgørende ikke alene for at nå CO<sub>2</sub>-målsætningerne, men også for at opbygge en langsigtet forsyningssikkerhed i et fremtidssikret energisystem.

#### **Addi Andersen (CD):**

Da vores partis ordfører ikke kan være til stede i dag, skal jeg på CD's vegne redegøre for Centrum-Demokraternes holdninger til den fremtidige energipolitik i Danmark.

For præcis et år siden, nemlig den 30. april 1996, var der her i Tinget en debat om »Energi 21«-planen. Ved den lejlighed udtalte CD's ordfører:

»I CD er vi tilfredse med, at planen understreger, at kul stadig er en væsentlig energikilde i Danmark.«

Det er helt ude af trit med denne plan, at miljø- og energiministeren på regeringens vegne har forbudt muligheden for kulfyring på Avedøre 2 eller rettere: på enhver ny kraftværksblok, der bygges i Danmark.

Som jeg tidligere har sagt, har vi i Danmark udviklet kulfyring til en ren og effektiv energikilde, og så virker det helt forkert, at vi ikke længere selv vil anvende den udviklede teknik, når vi oven i købet gerne vil tjene penge på at eksportere den viden, vi har skaffet os.

Hvis Danmark sænker CO<sub>2</sub>-udslippet til det halve, får det – og det kan alle forskere blive enige om – ingen betydning for verdens samlede CO<sub>2</sub>-udslip, fordi Danmark er så lille et land. Det, vi skal gøre, er at få de store lande til at forurene mindre. Det er fint at vise vejen, men det nytter ikke noget, når de ikke kan se Danmarks baghjul, fordi vi er blevet så restriktive, at de andre lande ikke kan følge med.

Hvor er Danmark, når de skal hjælpes med miljøet i f.eks. Østeuropa? Så kan vi sidde her med vores egne begrænsninger og sige: »Se, hvor gode vi er!« I stedet for skulle vi bruge pengene dér, hvor det virkelig nytter, nemlig i de lande, der har store udslip og ikke selv har råd til at løse problemerne. Hvilken effekt på miljøet opnår vi ved én krone ekstra i Danmark i forhold til én krone i f.eks. et af de østeuropæiske lande?

Vi må lære at betragte miljøproblemer og løsningen af dem efter international målestok. Vi skal bidrage til løsning af problemerne dér, hvor brugen af midlerne giver det største udbytte, og holde op med at tro, at forureningen respekterer politiske grænser. Sådant er verden jo ikke skruet sammen. Vi må også se i øjnene, at den fortsatte økonomiske vækst kræver et større energiforbrug, som naturligvis gerne må dækkes af energi fra vindmøller, solstråling, biobrændsel, eller hvad teknologien i øvrigt vil være i stand til at frembringe af nyskabelser. Lige så godt er det naturligvis, når forskningen gør det muligt at udføre den samme proces med mindre energiforbrug; men det hele skal ses i et internationalt perspektiv med en global og ikke kun en national indsats.

Danmarks placering på verdenskortet gør det nødvendigt alene til opvarmning at anvende mere energi end i sydligere lande, ligesom mangelen på atomenergi forøger vores CO<sub>2</sub>-udslip. Vi skal derfor holde op med de statistiske skræmmebilleder og i stedet koncentrere os om at se på energieffektiviteten, hvor Danmark lig-

ger helt i top. Vi udnytter vore energiresourcer godt, og det burde vi glæde os over og prøve at hjælpe andre lande til at nå det samme niveau.

CD følger forhandlingerne om afgift på naturgas, og vi kan lige så godt sige det med det samme: Vi advarer regeringen mod at gennemføre løsninger, der vil medføre sammenlægning af de regionale gasselskaber med det statslige selskab, så vi ender med at stå tilbage med ét statsligt selskab. Tilsvarende mener vi, at hvis der er behov for yderligere rørledninger i Nordsøen, skal de udformes, så de installationer, der allerede findes, bliver udnyttet mest effektivt.

CD vil gerne understrege, at miljøpolitik ikke må blive til religion. Der skal arbejdes seriøst med at udvikle nye energiformer, og der skal forskes i en effektiv udnyttelse af den anvendte energi; men der er ingen grund til pinagtige reaktioner i betragtning af den fornuftige langsigtede plan, der blev lagt med »Energi 21«, og som CD tidligere har tilsluttet sig.

Efter flere af de udtalelser, der er kommet fra nogle partiers ordførere, skulle man tro, at de partier har patent på en miljørigtig politik. Det har de selvfølgelig ikke, men vi kan have forskellige meninger om, hvordan målet nås.

Til sidst vil jeg sige, at CD ikke kan stemme for nogen af de fremsatte dagsordensforslag.

#### **Ole Donner (DF):**

Jeg skal starte med at takke miljø- og energiministeren for svaret på forespørgslen. Det var et meget fyldestgørende svar, der kom meget vidt omkring, selv om jeg må erkende, at der ikke var mange nye ting i ministerens besvarelse i forhold til tidligere debatter om samme emne.

Ministeren anvendte de sædvanlige parametre og talte om CO<sub>2</sub>-målsætninger og energiafgifter; men i Dansk Folkeparti er vi mere interesseret i, at man fra regeringens side ville fastholde en bred vifte af brændsler i den danske energiforsyning. Vi mener, det er af meget stor vigtighed, at Danmarks afhængighed af enkelte brændsler undgås, og derfor mener Dansk Folkeparti, at man bør sikre en fortsat udvikling af forskellige brændselsmix og udbygge værkerne til at kunne klare de forskellige brændselstyper. Ligeledes mener vi, det er meget vigtigt at arbejde for, at staten, amterne og kommunerne går foran i gennemførelsen af de energispareprogrammer, der allerede er vedtaget her i Folketinget, og at man foretager visse effektiviseringsstiltag.

Vi mener også, det må være på tide, at regeringen og Folketinget finder andre muligheder, når der skal spares på energien, end de sædvanlige og normalt brugte, nemlig at man hver gang griber til at indføre nye afgifter og forhøje allerede eksisterende afgifter for ligesom at forskrække forbrugerne eller tvinge folk til at spare på energien. Dansk Folkeparti mener tværtimod, at der skulle bruges flere penge til oplysnings- og informationskampagner, og at man i det hele taget skulle forsøge at forklare borgerne det vigtige i at spare på energien og nedbringe energiudgifterne, så Danmarks konkurrenceevne kan blive forbedret over for andre lande.

Dansk Folkeparti er enig i store dele af den dagsorden, som hr. Peter Hansen-Nord på Venstres vegne har foreslået i dag. Vi er enige i, at man skal sikre fortsat anvendelse af kul i kraft- og varmegærker, hvor kul indgår som en del af det samlede brændstof i kombination med andre miljøvenlige brændsler, for at fastholde og udbygge danske multibrændselsteknologier. Det svarer fuldstændig til de målsætninger, Dansk Folkeparti giver udtryk for i den dagsorden, jeg her til sidst i mit indlæg vil fremsætte.

Men der er andre ting i hr. Hansen-Nords dagsordensforslag, som vi har svært ved at bakke op. Vi mener f.eks. ikke, at man bør arbejde målrettet internationalt for de af Europa-Kommissionen foreslåede reduktionsmål. I modsætning til Venstre mener Dansk Folkeparti, at også andre forsamlinger kan komme med forslag til reduktionsmål; det behøver ikke absolut at ligge i EU, og vi mener heller ikke, det nødvendigvis skal ligge i Kommissionen. Vi mener også, at det er en farlig ting at have stående i en dagsorden, at man skal arbejde for ensartede, forpligtende CO<sub>2</sub>-afgifter, selv om vi er enige med partiet Venstre i, at når der er tale om afgifter, skal man selvfølgelig sørge for, at de ikke bliver konkurrenceforvridende.

Punktet, der handler om havvindmøller, er Dansk Folkeparti heller ikke helt enig i. Vi har ikke noget imod vindmøller; men når man som her taler om store havmøller, mener vi, at man bør tænke sig godt om. Vi mener f.eks., at det er en dårlig idé at placere 25-30 store havvindmøller i Københavns Havn. Men vi er enige i, at hvis der gives tilladelse til vindmøller på andelsbasis, bør reglerne ændres således, at bopælskriterierne bliver ophævet, så alle, der har lyst til at investere i havvindmøller eller almindelige vindmøller, får mulighed herfor. I det hele taget går Dansk Folkeparti ind for alle

muligheder for alternativ energi, det være sig vindenergi, bølgeenergi, solvarme og alt, hvad der i øvrigt kan bidrage til at gøre energiforsyningen bedre i Danmark.

Dansk Folkeparti mener altså, at regeringen og Folketinget burde oplyse borgerne bedre om mulighederne for at spare og for at påvirke statens økonomi og erhvervslivets konkurrenceevne. Vi vil også gerne påpege, at vi mener, at når man opkræver ekstra miljøafgifter, højere energiskatter og andre skatter, bør disse penge gå til formålene og ikke bare lande i det store, sorte hul i statskassen. Dansk Folkeparti er derfor også imod, at regeringen opkræver ekstra afgifter på store biler og benzin og inddrager nogle fradrag for airbags osv. for herefter at bruge pengene til helt andre formål.

Hvad er det, man bruger pengene til? Jo, man forsøger at forbedre økonomien for Storebæltsforbindelsen, fordi det ville være en fiasko, hvis den ikke bliver brugt tilstrækkeligt, og derfor tvinger man folk over i intercitytog ved at pålægge nogle store afgifter. Man indfører luft-havnsafgifter, og det sker også for at hjælpe DSB. Man har jo en målsætning i DSB om at lukke en lufthavn om året, og nu vil DSB få god hjælp fra regeringen til at gennemføre det. Og endelig bruger regeringen de penge, der bliver tilbage, til at nedsætte priserne på den kollektive trafik. Jeg synes, det er i orden, at man nedsætter priserne på den kollektive trafik, men det kunne man også godt gøre, hvis man rationaliserede og effektiviserede.

Dansk Folkeparti kan ikke støtte dagsordenen fra regeringen, SF og Enhedslisten. Vi kan ikke støtte et kulstop, for vi er bekymrede for et kulstop. Vi er bekymrede for, at de store kæmpeinvesteringer, man har lavet i kraft/varmegærker, der er baseret på bl.a. kul, ikke kan udnyttes i en årrække fremover, så der bliver en fornuftig afskrivningsperiode. Der er andre ting i dagsordenen, som vi heller ikke kan støtte, og som det fremgik af mit indlæg, kan vi heller ikke støtte den af hr. Hansen-Nord fremsatte dagsorden.

Jeg vil gerne slutte mit indlæg med at sige, at Dansk Folkeparti er tilfreds med, at vi ca. en gang om året drøfter energipolitikken i Danmark, og vi håber, at regeringen fremover vil ændre nogle af de signaler, den normalt giver.

Jeg skal slutte med på Dansk Folkepartis vegne at fremsætte følgende:

## Forslag om motiveret dagsorden

- »Folketinget pålægger regeringen
- at fastholde en bred vifte af brændsler i den danske energiforsyning, så Danmarks afhængighed af enkelte brændsler undgås,
  - at sikre grundlaget for fortsat udvikling af forskellige brændselsmix på eksisterende og nye værker,
  - at arbejde for, at staten, amterne og kommunerne går foran i gennemførelsen af allerede vedtagne energispareprogrammer og effektiviseringsstiltag samt
  - at undersøge og afprøve andre adfærdsregulerende virkemidler end afgifter i miljø- og energipolitikken.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 95).

### Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

### Henning Gjellerod (S):

Jeg har lyttet med stor interesse til debatten i dag, og ikke mindst har jeg lyttet til Venstres og Det Konservative Folkepartis bemærkninger om CO<sub>2</sub>-afgift.

Jeg kan ikke lade være med at tænke 5 år tilbage til 1992, da et flertal uden om den daværende regering pålagde denne regering, som var ledet af Schlüter, at indføre en CO<sub>2</sub>-afgift. Der lød nærmest et ramaskrig her fra talerstolen over, at vi kunne komme i tanker om sådan noget, og et af argumenterne var, at EU som helhed meget hurtigt ville indføre en CO<sub>2</sub>-afgift. Det ville bare vare et lille års tid, og så var det jo helt tåbeligt, at Folketinget pålagde regeringen at indføre sin egen CO<sub>2</sub>-afgift.

Men hvis vi ser på, hvad der er sket, er der ikke sket noget som helst i EU. 5 år efter må vi konstatere, at der ikke er indført en CO<sub>2</sub>-afgift i EU, og jeg kunne godt tænke mig at spørge fru Eva Møller, om hun nogen sinde har diskuteret indførelse af en CO<sub>2</sub>-afgift med sine kollegaer blandt de engelske toryer eller de franske gaulister. Jeg tror nok, man kan sige, at fremkommeligheden kan ligge på et meget, meget lille sted.

Så har jeg noteret mig ved at lytte til debatten, at nu er man glade for vindmølleudbygningen i V og K. Jeg har ikke altid hørt de toner fra V og

K, og slet ikke når det gjaldt om, at elværkerne skulle engagere sig til havs. Det er jo en sag, som vi i Socialdemokratiet har bragt på bane for mange år siden.

### Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

For en del år siden under en socialdemokratisk ledet regering, hvor det også gik godt for dansk landbrug, havde landbruget en fantastisk høst, og den daværende præsident for Landbrugsraadet, hr. Pilegaard Larsen, blev spurgt i morgenradioavisen – sådan husker jeg det – hvordan han vurderede den meget store høst. Han sagde, at der var selvfølgelig alle mulige problemer med bindegarn osv. osv., men presset af interviewereren var han til sidst nødt til at sige: Ja, det er i stigende grad vanskeligt at bevare mismodet i dansk landbrug.

Man må derfor beundre de ordførere, som her i dag på samme måde har gjort sig de store anstrengelser for at bevare mismodet i dansk energipolitik. Faktisk går det utrolig godt, utrolig godt. Den nuværende regering tager ikke æren for alt, men den vil i hvert fald have lov til at sige, at det går godt i dansk energipolitik. Det går godt miljømæssigt, og det går godt med hensyn til de retningslinjer, der er lagt.

Vi er langt fra at have nået målet. Bl.a. fru Svanholt, fru Elsebeth Gerner Nielsen, hr. Hindrup Andersen og hr. Glerup har gjort opmærksom på en række ting, vi endnu mangler; men det går i den rigtige retning. Med hensyn til økonomien var Venstres ordfører langt omkring med en flot beregning over, hvor langt den aktive politik i Nordsøen og den aktive politik i det hele taget med besparelser osv. har ført os, når det drejer sig om samfundsøkonomien alene inden for energiens område; bidraget her er kolossalt. Og når vi endelig ser på forsynings-sikkerheden, har vi netop sørget for, at vi ikke længere er afhængige af en enkelt energikilde eller af importeret energi. Vi har virkelig spredt os, og vi har spredt os på en fornuftig måde og samtidig sikret beskæftigelsen.

Jeg skal sige, at vi har noteret os alle de interessante bidrag og de mange forslag, der er kommet fra ordførerne. Jeg tror, der er basis for mange spændende diskussioner i fremtiden, og jeg håber også – til trods for de lidt knubbede ord, der er faldet på enkelte områder – at det stadig vil være muligt for os, når det kommer til en række konkrete afgørelser, at fortsætte den gode dialog med Folketingets partier. Må jeg i den forbindelse kvittere over for CD's ordfører

og sige tak for den helhjertede tilslutning til »Energi 21« fra partiets side. Jeg ved godt, at vi kan være uenige, eksempelvis om det kulstop, regeringen har indført; men jeg er glad for, at partiet bekræfter sin tilslutning til »Energi 21«.

Så til sidst angående den dagsorden, hr. Hansen-Nord, fru Eva Møller og hr. Kim Behnke har foreslået: Det positive, der kan siges om den dagsorden, er, at de tre partier lægger op til at tage CO<sub>2</sub>-målsætningen alvorligt. Det synes jeg er et stort fremskridt, ikke mindst fra Fremskridtspartiets side, og det kan også være med til at bortvejre noget af den tvivl, der har været med hensyn til, hvor helhjertet Venstre og De Konservative går ind for vores klimapolitiske målsætninger. Tak for det!

Men det er klart, at der er en række svagheder ved dagsordenen, som gør, at jeg ikke kan anbefale Folketinget at stemme for den. Jeg tror, det bliver meget vanskeligt at nå vores egne mål og yde vores eget bidrag, hvis vi fortsat bruger kul på de nye kraftværker herhjemme. Jeg mener heller ikke, det giver megen mening at tale om at fjerne bopælskriterierne for investeringer i havvindmøller, for mig bekendt har vi ikke bopælskriterier ved disse investeringer. Jeg må også advare imod, at man uden videre ophæver alle CO<sub>2</sub>-afgifter og grønne afgifter, også selv om der samtidig arbejdes målrettet for en international CO<sub>2</sub>-indsats.

Jeg vil gerne udtrykke anerkendelse, selv om jeg tror, det er uforvarende, utilsigtet, at forslagsstillerne er kommet til at foreslå noget, der er mere vidtgående end det, regeringen har bundet sig til internationalt. Forslagsstillerne går ind for at arbejde for Europa-Kommissionens reduktionsmål på CO<sub>2</sub>-området. Som bekendt lå Kommissionens forslag over det, Ministerrådet blev enigt om, og jeg synes, det er flot, at partier, der er gået imod grønne afgifter og er gået imod stort set alt, hvad vi har gjort i praksis for at nå målet, lægger sig på et højere niveau – også Fremskridtspartiet, der hidtil har været imod selve klimamålsætningen. Hvis det er oprigtig ment, skal jeg udtrykke min yderligere anerkendelse af det; men jeg tror, det er uforvarende. Jeg tror, man simpelt hen har haft for meget gang i kuglepennen.

Men hensyn til omsættelige miljøtilladelser mener jeg stadig, det er noget, vi skal arbejde videre med; men det er ikke noget, der kan erstatte afgiftsinstrumentet.

Så vil jeg sige her til sidst, at når vi tager klimamålsætning så alvorligt i regeringen – og jeg

tror også, Folketinget gør det – skyldes det jo, som flere ordførere, ikke mindst fru Elsebeth Gerner Nielsen, fremhævede, at vi har et kolossal ansvar på det område over for kommende generationer. Hvis vi ikke i tide bremser op, når det drejer sig om drivhusgassernes udledning, bringer vi faktisk klimaet ud af balance. Det kan få nogle skæbnesvangre konsekvenser, og derfor har vi en forpligtelse. Hvis vi venter, til der er et videnskabeligt bevis, vil det være for sent, og derfor er det så vigtigt, at vi forstår at handle.

Jeg er enig med de ordførere, der siger, at det bliver meget svært i Kyoto; men jeg tror på den kombination, vi har valgt i Danmark, som er en af de store udledere af CO<sub>2</sub> og andre drivhusgasser, nemlig både at gøre noget i Danmark og arbejde aktivt internationalt. Jeg tror, den strategi er rigtig, og den har jo heller ikke – som en af ordførerne fremhævede – kostet os velstand. Danmark er i dag et af verdens allerrigeste lande, og alt tyder på, at vores velstandsudvikling vil fortsætte i de kommende år, også selv om vi gør det maksimale med hensyn til at opfylde vore miljømæssige målsætninger på det område. Endda kan vi håbe på at få en række gode danske arbejdspladser som følge af en avanceret miljø- og energipolitik.

Herefter skal jeg anbefale, at man stemmer for den dagsorden, som regeringspartierne, SF og Enhedslisten har lagt frem, og sige tak til ordførerne for mange gode og spændende indlæg i dag.

#### **Peter Hansen-Nord (V):**

Det var dog glædeligt, at ministeren har forstået vores dagsordensforslag; men så kan jeg ikke forstå, at ministeren ikke kan stemme for det, for det er fuldstændig rigtigt, og der er jo ikke noget nyt i det. Det kan godt være, pressen har en anden opfattelse, men der er ikke noget nyt i, at vi har langt mere ambitiøse mål, bare de er fælles, og bare de er forpligtende.

Ministeren snyder hele nationen og os alle sammen, når han taler om det, som Kommissionen har foreslået. O.k., vi vil gerne tage vores del. Men når vi kigger ned ad listen og ser, hvordan de øvrige medlemslande har opfattet Kommissionens forslag, sker der bare det, at lande som Grækenland, der har fået lov til at forøge deres emission med 5 pct., ikke vil være med, men siger 30 pct. Vi kan også tage et land som Portugal, der har fået lov til at forøge deres emission med 25 pct. Det vil de heller ikke være med til, de siger 40 pct.



Problemet er – og den er helt gal, og det er her, kæden hopper af for regeringen – at man accepterer det, landene selv vil være med til, men ikke det, Kommissionen har foreslået, og som er en opstramning i forhold til det, regeringen kommer med. Her er hele problematikken. Jeg går ud fra, at Kommissionen foreslår de reduktioner og plusser til de forskellige lande, fordi den er en uvildig institution, der ligesom vurderer, at det kan lade sig gøre inden for de kendte rammer, og at landene så bør rette sig efter dem. Men regeringen siger: Jamen o.k., vi tager vores del, men alle de andre må i øvrigt gøre, hvad der passer dem.

Det er her, problemet opstår. Det er derfor, vi skyder os selv i foden. Det er derfor, virksomhederne flytter til udlandet og vil fortsætte med det. Det er derfor, fabrikanterne siger: Jamen jeg vil hellere flytte til Grækenland, for dér må jeg svine meget mere, for det har grækerne fået lov til. Det er her, kæden hopper af.

Vi kender problemet nede fra Stignæs. Det startede med grønne afgifter på 32 mio. kr., så blev de halveret til 16 mio. kr., og så gik de ned til 8 mio. kr. Men inden man var nået ned til de 8 mio. kr., havde de lukket virksomheden dernede og sendt 250 mand hjem. Til lykke med resultaterne! Det går strålende for Danmarks energifremtid!

**Eva Møller (KF):**

Så vidt jeg kunne høre ministeren sige i sin svartale – men det var på det tidspunkt, hvor der var ved at komme mange medlemmer i salen, så støjniveaueet steg en smule – sagde ministeren, at det, det handlede om, var at gøre noget i Danmark og i øvrigt arbejde for internationale løsninger.

Jeg vil gerne sige, at det er vi ganske enige i i Det Konservative Folkeparti, og derfor har vi også taget tingene alvorligt, herunder CO<sub>2</sub>-målsætningen, som dukkede op efter Rio. Men vores problem er jo netop, at vi ved, at hvis det skal tages alvorligt, og hvis det skal batte noget, hjælper det jo altså ikke noget, at vi i lille Danmark, som bidrager med under ½ pct. af det globale CO<sub>2</sub>-udslip, gør noget. Det er også et svar til hr. Henning Gjellerod, som jeg mener vendte debatten og argumentationen fuldstændig på hovedet, sådan som jeg husker det. Jeg har ikke slået det op nu, men det kan vi jo efterfølgende gøre i fællesskab.

Da den daværende opposition pålagde den borgerlige regering, at der skulle indføres grøn-

ne afgifter, sagde vi fra borgerlig side, at det ikke nyttede noget, at vi gik enegang. Men så sagde man fra oppositionens side: Jamen det gør ikke noget, for hvis vi bare begynder i Danmark, følger resten af landene efter. Nu har vi haft disse afgifter i 5 år, og se bare, hvor mange lande der er fulgt efter. Ikke ét eneste!

Hvis man i stedet havde lyttet til de borgerlige partier dengang og sagt, som vi også siger det i dagsordenen i dag, at vi skulle arbejde for fælles internationale løsninger, havde det måske nyttet noget. Men der er ikke megen idé i at pudse den energi- og miljømæssige glorie her i Danmark og lade resten af verden svine, som den har lyst til.

(Kort bemærkning).

**Elsebeth Gerner Nielsen (RV):**

Det er lidt svært at få hold på, hvad hr. Peter Hansen-Nord mener.

Regeringen har fremlagt en dagsorden, hvori det pålægges den at reducere CO<sub>2</sub>-udslippet med 25 pct. inden år 2010, og det er præcis det mål, Kommissionen har opstillet for Danmark. Nu mener hr. Peter Hansen-Nord åbenbart, at det mål skal vi ikke forfølge, fordi andre vil ikke leve op til de reduktionsmål, Kommissionen har opstillet for deres vedkommende. Men hvordan i alverden kan vi som land og nation påvirke de øvrige lande til at leve op til deres reduktionsmål, hvis vi ikke selv går foran og ikke selv er parat til at opfylde vore mål?

(Kort bemærkning).

**Peter Hansen-Nord (V):**

Jeg må sige til fru Elsebeth Gerner Nielsen, at der er ikke andet at sige end det, jeg sagde før: Problemet er, at regeringen accepterer det, Kommissionen foreslår, men at alle andre ikke gør det. Og hvad er det så, vi oplever? Så oplever vi altså en øget konkurrenceforskel inden for EU til ingen verdens nytte.

Det, der ligger i Venstres, De Konservatives og Fremskridtspartiets dagsordensforslag går netop ud på, hvad vi altid har sagt. Det er ikke noget nyt, og det må det ikke være – ej heller for fru Elsebeth Gerner Nielsen – at de fælles målsætninger, Europa-Kommissionen er kommet frem til, og som de enkelte medlemslande skal nå, siger vi selvfølgelig ja til, hvis de andre lande også gør det. Men hvis de andre lande siger nej, er det, at vi igen – må jeg gentage mig selv – skyder os selv i foden og ingen vegne kommer. Det tror jeg også fru Elsebeth Gerner Nielsen vil

blive klar over, når hun læser tingene igennem og konstaterer, at vi er mere grønne end regeringen og mere grønne end De Radikale.

**Kim Behnke (FP):**

Jeg skylder selvfølgelig at kvittere over for miljø- og energiministeren med en tak for de pæne ord; men inden miljø- og energiministeren koger over af begejstring over, at Fremskridtspartiet er medforslagsstillere til dagsordenen sammen med Venstre og De Konservative, vil jeg gerne præcisere, at efter Fremskridtspartiets opfattelse er hele religionen omkring drivhus-effekt og CO<sub>2</sub> osv. stadig en religion, som vi ikke dyrker.

Det er vores opfattelse, at vi af hensyn til vore efterkommere skal være meget nøjsomme med de ressourcer, vi anvender. Vi skal spare på olien, vi skal spare på kullene, vi skal spare på naturgassen osv. Det er altid en god idé at spare på ressourcerne, og alle de initiativer, der kan iværksættes for at spare på ressourcerne, er vi selvfølgelig gerne med til at få gennemført.

Men når vi ser på den måde, det bliver gennemført på i Danmark, er der altså meget få incitamenter til for alvor at spare på ressourcerne. Mange af de projekter, der bliver gennemført med afgifter osv., har jo det element indbygget, at der helst skal hældes en hel masse penge i statskassen samtidig. Den bedste resourcepolitik ville være en politik, hvor de mennesker, der har en fornuftig adfærd, rent faktisk også kan spare nogle penge. Men sådan hænger det ikke sammen, for staten budgetterer jo ensidigt med, at folk skal blive ved med at forbruge ressourcerne, så der afleveres kæmpestore provenuer i statskassen. Derfor hænger regeringens energipolitik ikke sammen, for det er ikke en energipolitik, der har til formål at skabe et bedre miljø, men en energipolitik, der har til formål at få det til at skæppe i pengekasen.

Det samme har vi set med de betragtelige beløb, der skal overføres fra naturgasselskaberne i stedet for at lade naturgasselskaberne få mulighed for at afhøve deres meget, meget store gæld. Når de endelig får overskud, henter regeringen pengene ind i statskassen og bruger dem til alt muligt tant og fjas, og den type politik vil Fremskridtspartiet ikke være med til. Men når det gælder almindeligt mådehold og resourceknappe energiforsyninger, medvirker vi selvfølgelig gerne, og det er det, der kommer til udtryk i den dagsorden, vi er medforslagsstillere til.

Hermed sluttede forhandlingen.

**Afstemning**

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 93 af Martin Glerup (S), Anni Svanholt (SF), Elsebeth Gerner Nielsen (RV) og Bent Hindrup Andersen (EL) (se foran) vedtoges med 54 stemmer (S, SF, RV og EL) mod 45 (V, KF, FP, CD og DF).

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 94 af Peter Hansen-Nord (V), Eva Møller (KF) og Kim Behnke (FP).

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 95 af Ole Donner (DF).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

**5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 116:**

**Forslag til folketingsbeslutning om at pålægge DONG at meddele, om Dansk Naturgas A/S fortsat ønsker at etablere et naturgaslager under eller ved Tønder by i Sønderjylland.** Af Jan Køpke Christensen (FP) og Kim Behnke (FP).

(Fremsat 8/4 97).

Sammen med denne sag foretoges:

**6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 119:**

**Forslag til folketingsbeslutning om at udarbejde en tids- og handlingsplan vedrørende eventuel etablering af et naturgaslager i Tønder.**

Af Peter Hansen-Nord (V), Eva Møller (KF), Jan Køpke Christensen (FP) og Ole Donner (DF) m.fl.

(Fremsat 8/4 97).

Forslagene sattes til forhandling.

**Forhandling**

**Miljø- og energiministeren (Svend Auken):** Regeringen har for længst fremsendt en plan til Folketingets Energifolitiske Udvalg om tidspla-